

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

З Україною в серці

*(збірка виховних заходів за матеріалами учасників
тренінгу з національно-патріотичного виховання
«З Україною в серці»)*

Тернопіль - 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

З Україною в серці

*(збірка виховних заходів за матеріалами учасників тренінгу з
національно-патріотичного виховання
«З Україною в серці»)*

Тернопіль – 2020

Редакційна колегія:

1. Хома О.З., начальник управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації;
2. Вербицький В.В., директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки України, доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, Голова ВГО «Спілка освітян України»;
3. Хома С.О., завідувач центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти;
4. Герц І.І., директор Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, заслужений працівник народної освіти України;
5. Сворінь Н.В., заступник директора з виховної роботи Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості, відмінник освіти України, тренер з національно-патріотичного виховання.

Відповідальні за випуск: Герц І.І., Сворінь Н.В.

Укладач: Сворінь Н.В., заступник директора з виховної роботи Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості, тренер з національно-патріотичного виховання та громадянської освіти.

«З Україною в серці» (збірка виховних заходів за матеріалами учасників тренінгу з національно-патріотичного виховання «З Україною в серці», м. Тернопіль, 2020 р.)

Матеріали збірника відтворено з авторських оригіналів.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань у текстах несуть автори статей.

Затверджено методичною радою Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді від 05.01.2021, протокол № 1.

ПЕРЕДМОВА

В умовах українських реалій, коли Україна ціною життя Героїв Небесної Сотні, зусиллями українських військових, добровольців, волонтерів відстоює свободу і територіальну цілісність, пріоритетного значення набуває національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання молоді. Цілі покоління українців були виховані в дусі відчуження від рідної землі та національного самозречення. В нас формували почуття національної меншовартості, покривдженості, комплексу неповноцінності, навіювали переконання в перевазі «старшого брата». Навмисне поширення російськомовної літературної та музично-пісенної продукції, висвітлення неправдивої історії, висміювання українського характеру і традицій формувало явище етноциду. Наш народ намагалися позбавити усіх ознак культурної та духовної самостійності. Сьогодні єдиний шлях повернення державності – громадянсько-патріотичне виховання молоді.

Патріотизм у сучасному розумінні – це відчуття того, що в моєму місті, в моєму навчальному закладі, країні мене стосується, що залежить від мене. Я – творець майбутнього своїх дітей і онуків. Патріотизм – це одна із якостей людського характеру. Він, подібно до любові, керує людською свідомістю, заставляючи робити великі і малі вчинки в ім'я своєї батьківщини. Патріотизм – величний вияв нескінченної любові до рідного краю. Патріотизм, як і честь виховує великих, сильних людей, які не рахуються з ціною свого життя й здатні пожертвувати ним заради рідної землі. Патріотизм породжує впевненість у собі, волю в перемогу, віру в свою націю, свій народ, він перетворює звичайну людину в безстрашну машину, яка не відчуває страху і болю, йдучи впевнено та безстрашно до своєї мети. Тоді мета патріота стає метою усього народу. Патріот живе в єдності зі своїм народом, він живе своїм народом, адже життя народу стає його життям.

Головне завдання закладів освіти - так побудувати виховну діяльність, щоб сама її організація, приклади авторитетних наставників-учителів, шкільне середовище виховували дітей у дусі патріотизму, глибокого розуміння історії свого народу, національної ідентичності, самобутності. Завдання педагогів полягає у тому, щоб слова «Україна», «патріотизм» набували для дитини особливого сенсу, тобто сприймалися «не лише розумом, а й серцем». Не менш важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів - Герба, Прапора, Гімну. Важливим аспектом національно-патріотичного виховання є повага та любов до державної мови. Мовне середовище повинно впливати на формування учня- громадянина, патріота України.

Однією з основних тенденцій розвитку виховання в сучасному закладі освіти має стати пошук форм «діяльнісного патріотизму» (творчі групи, екскурсії, свята, ігри-драматизації, спортивні змагання, естафети, огляди-конкурси, шкільні музеї, тематичні стенди, галереї, виставки дитячої творчості, книжкові виставки, творчі завдання, проекти, звіти, індивідуальні роботи, театр-експромт, колективні творчі справи тощо).

Нормативна база

- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
- Закон України «Про позашкільну освіту» № 1841-III, із змінами від 06.06.2005 р.
- Закон України від 18.01.2001 № 2235-III «Про громадянство України»
- Закон України від 6.03.2003 № 602-IV «Про Державний Гімн України»
- Закон України від 28.11.2006 № 376-V «Про голодомор 1932-1933 років в Україні»
- Закон України від 9.04. 2015 № 315-VIII «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»
- Закон України від 09.04.2015 № 317-VIII «Про засудження комуністичного і націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки»
- Указ Президента України від 13.11.2014 № 872 «Про День Гідності та Свободи»
- Указ Президента України від 13.11.2014 № 871 «Про День Соборності України»
- Указ Президента України від 14.10.2014 № 806 «Про День захисника України»
- Указ Президента України від 11.02.2015 № 69/2015 «Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні»
- Указ Президента України від 22.02.2017 №17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років»
- Указ Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019 "Про Стратегію національно-патріотичного виховання"
- Постанова Верховної Ради України від 28.01.1992 № 2067-XII «Про Державний прапор України»
- Постанова Верховна Рада України від 19.02. 1992 № 2137-XII «Про Державний герб України»
- Постанова Верховної Ради України від 18.12.2018 № 2654-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2019 році»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 № 845 «Деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання»
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.09.2009 №1494 «Про затвердження Плану заходів щодо підвищення рівня патріотичного виховання учнівської та студентської молоді шляхом проведення на постійній основі тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини»
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.09.2000 № 439 «Про затвердження Рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України»

- Наказ МОН від 31.03.2017 № 519 “Про затвердження Плану заходів Міністерства освіти і науки України щодо вшанування пам’яті Героїв Небесної Сотні”
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2019 № 1038 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641»
- Стратегія національно-патріотичного виховання, затверджена Указом Президента України від 18.05.2019 № 286/2019.
- Відповідно до положень Указу Президента підготовлено наказ МОН України від 29.07.2019 №1038 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641”, у якому викладено в новій редакції Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України.
- Розпорядження КМУ від 09.10.2020 №1233-р «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року».
- Постанова КМУ від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки».

За дорученням Міністерства освіти і науки України науковці Інституту проблем виховання НАПН України за участю наукових працівників Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» під керівництвом академіка, доктора психологічних наук Івана Дмитровича Бега розробили Програму «Нова українська школа» у поступі до цінностей, яка на наш погляд, допоможе вчителю, класному керівнику, вихователю, адміністрації закладів освіти осмислити сучасні виклики виховання та його головні засади, базові моральні цінності сучасного виховання, з обов’язковим урахуванням вікових особливостей учнів.

Маємо нагоду визначити чіткі пріоритети у вихованні особистості дитини із сформованими компетентностями, які допоможуть учнівської молоді відбутися у житті як порядній, високоморальній, професійно успішній, здоровій і щасливій Людині.

Детально з текстом Програми Ви можете ознайомитися за посиланням: [програма програма-02-08-2018 ІПВ НАПН](#)

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ (з досвіду роботи Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді)

*Україно, ти моя молитва,
ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
за твоє життя, твої права
Василь Симоненко*

Надія Сворінь
*заступник директора з виховної роботи
Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної
творчості учнівської молоді, тренер з
національно-патріотичного виховання
та громадянської освіти*

А що ж таке патріотичне виховання? Патріотичне виховання – це планомірна виховна діяльність, спрямована на формування у вихованців почуття патріотизму, тобто доброго ставлення до Батьківщини. Таке виховання включає розвиток любові до своєї країни, національної самосвідомості й гідності; дбайливе ставлення до рідної мови, культури, традицій; відповідальності за природу; потребу зробити свій внесок у долю Батьківщини; інтерес до міжнародного спілкування; прагнення праці на благо рідної країни, її народу.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність усіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет та територіальну цілісність України.

Патріотичне виховання у Тернопільському центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ТОЦЕНТУМ) здійснюється під час проведення навчальних занять, через систему виховної роботи, проведення екскурсій, написання дослідницьких робіт. Керівники творчих учнівських об'єднань у своїй роботі керуються Конституцією України, Концепцією Національно-патріотичного виховання, Національною програмою «Діти України», нормативними документами, наказами,

розпорядженнями Президента України, Міністерства освіти і науки, обласного управління освіти. Провідна роль у вихованні молоді належить українській мові як духовному стержню нації. Рідна мова – найважливіший засіб патріотичного виховання. Вона була і є важливою сферою впливу на національну свідомість молоді. Розуміння вихованцями процесу повернення до рідних коренів, витоків українства, національного самоствердження і саморозвитку вже є проявом патріотизму. Учнівська молодь має усвідомити, що без оволодіння державною мовою неможливо стати повноцінним громадянином своєї держави, патріотом України та й просто інтелігентною людиною, кваліфікованим спеціалістом будь-якої галузі господарства. Актуальними сьогодні є думки І. Огієнка та В. Сухомлинського про те, що до найважливіших ознак нації належить рідна мова, а з нею витворена культура, яка стає душею нації, її духом. Зокрема, В. Сухомлинський зазначав, що в руках педагога слово є могутнім виховним засобом, яке здатне піднести, звеличити людину в її власних очах, утвердити її патріотичну свідомість і громадянську гідність, на все життя відкрити в її серці невичерпні й вічні джерела любові до своїх предків.

В Центрі велика увага приділяється збереженню і примноженню духовних цінностей, культурних національних традицій, шанобливому ставленню до української мови. Свідченням цього є такі щорічні заходи, як тематичні вечори вшанування видатних українців, «Дні української писемності та мови», «Дні рідної мови», бесіди, інформаційні години до дня народження Т.Г. Шевченка, Лесі Українки.

Осередком національного виховання є гуртки: «Писанкарство», «Рослини – символи України», «Природа рідного краю». Юннати залюбки беруть участь у місячнику народознавства «Калейдоскоп зимових свят», вивчають традиції та звичаї українського народу, проводять майстер-класи по виготовленню дідухів, павуків і інших виробів з соломи. Щороку гуртківці презентують свої композиції на обласному конкурсі-виставці «Замість ялинки – зимовий букет» та Всеукраїнських конкурсах: «Новорічна композиція», «Український сувенір».

Під час заняття до Великодніх свят вивчають стародавні та сучасні креативні техніки виготовлення великодніх писанок, крашанок, їх молитовний аспект, займаються пошуковою роботою з вивчення символів, змісту стародавніх українських оберегів.

У закладі позашкільної освіти панує національний дух, усі урочисті заходи проводяться з використанням національної і державної символіки, українського традиційного одягу. Керівники гуртків на виховних заходах відкривають перед учнями яскраві сторінки історії української держави, вчать школярів розуміння і необхідності дотримання норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шанобливого ставлення до державних символів. Уже традиційними в Центрі стали місячники: національно-патріотичного виховання, природоохоронної роботи, народознавства.

Серед сучасної учнівської молоді останнім часом надзвичайно загострилася проблема насильства, довготривалих агресивних проявів та третирування у міжособистісних стосунках підлітків, здійснюваних самими дітьми одне до одного. З метою забезпечення прав, свобод та інтересів молоді, формування у здобувачів освіти здатності протистояти булінгу, навичок ненасильницької поведінки, побудови конструктивного діалогу, створення особистої мирної стратегії поведінки в конфлікті, запобігання насильству в учнівському середовищі, керівники гуртків проводять тренінги «СТОП- Булінг», бесіди, круглі столи.

Активна робота проводиться в рамках учнівського самоврядування «Еколайн». Вихованці центрів учнівського самоврядування - учасники природоохоронних та благодійних акцій, займаються підготовкою матеріалів віртуальних екскурсій, вікторин, круглих столів, проводили онлайн майстер-класи під час карантину. Навчально-творчий центр учнівського самоврядування провів майстер-класи: «Український віночок», «Новорічна композиція», «Великодні аранжування». Центр природоохоронної роботи був організатором різноманітних природоохоронних заходів: акцій «Збережемо першоцвіти», «День юного натураліста», години пам'яті «Чорнобиль не має минулого часу». Центр здоров'я провів відповідну інформаційну роботу по здоровому способу життя, належна увага була приділена профілактиці COVID-19.

Доброчинні акції до Дня людей похилого віку, зустріч з волонтерами, майстер-класи по виготовленні оберегів для захисників України, заняття доброти про гуманне та відповідальне ставлення до тварин проводив волонтерський центр учнівського самоврядування. Крім цього вихованці гуртка «Юні друзі природи» стали учасниками акції «Добро починається з тебе», під час якої збирали старий теплий одяг та пожертви для тварин яких утримують в притулку с. Дичків.

Розвитку інтересу до військової професії та служби в Збройних Силах України сприяють заходи до Дня захисника Вітчизни, Дня перемоги: зустрічі з учасниками бойових дій, героями України, волонтерами, воїнами-мироотворцями, ветеранами Великої Вітчизняної війни; військово-спортивне свято «Козацькому роду нема переводу»; майстер-класи по виготовленні оберегів.

З метою підвищення рівня компетентності педагогів загальної середньої та позашкільної освіти області, набуття ними вмінь та навичок у формуванні особистості, виховання громадянина патріота України на базі Центру проводяться тренінги з національно-патріотичного виховання «З Україною в серці» (тренер Надія Сворінь)

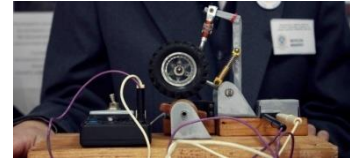
Патріотизм складає найважливішу ціннісну основу будь-якого демократичного суспільства і виступає суттєвим внутрішнім мотивом для саморозвитку і розкриття всіх потенціальних соціальних можливостей в духовній, економічній і соціальних сферах життя суспільства. Тому мета закладу позашкільної освіти на сучасному етапі – виховати молодь гуманною, творчою, відповідальною, з активною життєвою позицією, яка

могла б реалізувати себе. Без пробудження таких моральних феноменів, як патріотизм, обов'язок, совість, почуття власної гідності, працелюбність навряд чи можна розраховувати на поліпшення ситуації в країні.

ТОП 5 ДИВОВИЖНИХ ДОСЯГНЕНЬ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ!

Галина Горін
учитель англійської мови
Тернопільської спеціалізованої школи I-III ст. № 7
з поглибленим вивченням іноземних мов

Завдяки українським вченим з'явилися винаходи, які зараз відомі у всьому світі.

Підбірку розробок та винаходів талановитих людей з різних куточків України підготував 8 Б клас.

1. Ракетний двигун

Уродженець Житомира Сергій Корольов є конструктором радянської ракетно-космічної техніки і засновником космонавтики. У 1931 році він разом з колегою Фрідріхом Цандером домоглися створення громадської організації з вивчення реактивного руху, яка згодом стала державною науково-конструкторською лабораторією з розробки ракетних літальних апаратів. У 1957 році Корольов запустив на навколосемну орбіту перший в історії штучний супутник Землі.

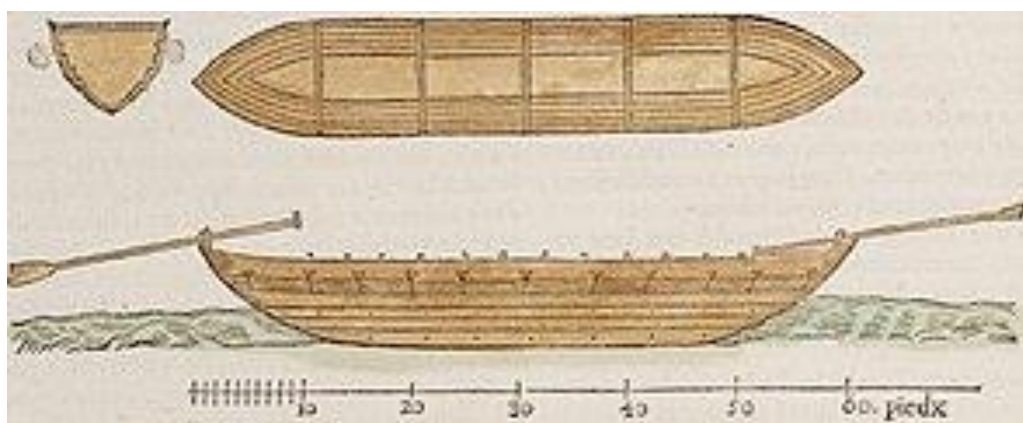
Сергій Павлович КОРОЛЬОВ (1907-1966) – радянський учений і конструктор у галузі ракетобудування й космонавтики, головний конструктор перших ракет-носіїв, штучних супутників Землі, пілотованих космічних кораблів, основоположник практичної космонавтики, академік АН СРСР (1958), член

президії АН СРСР (1960-1966), двічі Герой Соціалістичної Праці (1956, 1961).

С.П. Корольов – піонер освоєння космосу. Під його керівництвом створено багато геофізичних і балістичних ракет, запущені перші у світі міжконтинентальна балістична ракета.

2. Перший підводний човен-чайка

Безпалубний плоскодонний човен запорізьких козаків, чайка, був створений в XVI-XVII століттях. Зовні бортів кріпився очеретяний пояс, який дозволяв спускати човен під воду і утримувати його на плаву в такому стані. Швидкість чайки становила приблизно 15 км/год, що дозволяло козакам без труднощів втекти від турецьких галер.

Запорозькі козаки — частина українських козаків; спочатку, дніпровські козаки, які створили в XV—XVI ст. (можливо й раніше) цілий ряд стихійних військових організацій і укріплених поселень за дніпровими порогами, поза

зоною адміністративної юрисдикції яких би то не було держав, які об'єдналися згодом у централізовану військову організацію Військо Запорозьке, названі за найменуванням району свого проживання і розташування головного військового укріплення (і штаб-квартири), іменованого «січ».

3. Гасова лампа

Лампа на основі згоряння гасу була створена львівськими аптекарями Ігнатієм Лукасевичем і Яном Зехом у 1853 році в аптеці Під золотою зіркою. Одночасно з лампою був винайдений і новий спосіб отримання гасу шляхом дистиляції і очищення нафти.

Ігнатій Лукасевич (пол.*Jan Józef Ignacy Łukasiewicz*; 8 березня 1822, Задушники — 7 січня 1882) — польський та австро-угорський фармацевт, хімік-технолог, бізнесмен, винахідник гасової лампи (1853)[3], і, насамперед, батько нафтової промисловості на теренах сучасної України і Польщі. Брав участь у розробці.

Ян Зег народився 2 вересня 1817 року в м. Ланьцуті, у Західній Галичині Коронної землі Королівство Галичини та Володимирії Австро-Угорської імперії (сучасна Польща), в родині Йогана та Христини. Похрещений був місцевим римо-католицьким парохом. Батько його був аптекарем, а родина, можливо, була німецького або угорського походження.

Навчався Ян Зег у Дрогобицькій та Самбірській гімназії. У місті Самборі у 1830-х роках працював учнем в аптеці, де вперше ознайомився з місцевими нафтопродуктами.

4. Екологічно чисте паливо

Інженер зі Славутича Володимир Мельников сконструював машину, яка перетворює відходи деревини в паливні брикети. Піч під надвисоким тиском розігріває тирсу до 300 градусів, внаслідок чого утворюється рослинний клей. Далі працює прес, який стискає масу з силою 200 тонн на квадратний сантиметр. В результаті виходить

паливний брикет, схожий на антрацит.

Володiмiр Миколaйович Мельников нар. 14 вересня 1951, Чернiвцi — український письменник, композитор, науковець, Заслужений дiяч

- В Адміністрації Президента України (2001–2003 роки) на посадах заступника завідувача відділу та заступника керівника управління Головного управління з питань судової реформи, діяльності військових формувань та правоохоронних органів.

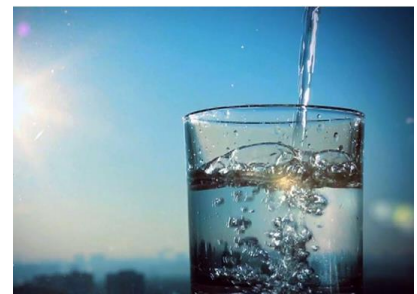
мистецтв України.

Державна служба

- В Державному управлінні справами Президента України (2003–2005 роки) на посаді начальника Управління економічного розвитку.
- Державний службовець III-го рангу (з 2003 року)

5. Опріснення морської води

Технологію опріснення морської води для пиття розробив професор Одеської державної академії холоду Леонард Смирнов. Заморожена особливим чином морська вода перетворюється в кристали, з поверхні яких можна видалити солі, шкідливі речовини, а також важкі ізотопи водню, які негативно впливають на гени і нервову систему людини.

Леонард Смирнов - професор з Одеси, який винайшов власну технологію опріснення будь-якої рідини (навіть морської води). Заморожена особливою технологією рідина, перетворюється на кристали, з поверхні яких зникають солі та всі шкідливі домішки, і як результат, отримуємо високоякісну прісну воду. Вчений стверджує, що вода стає не лише ідеально чистою, а й набуває корисних властивостей: зменшує рівень холестерину в крові, прискорює загоєння ран та навіть омолоджує організм. До того ж, пан Леонард каже, що його опріснювач можна використовувати не лише для отримання талої води, а й для солей і так званої важкої води, яку використовують для ядерних реакторів, а також метану, добуваючи який можна було б забезпечити країну газом на багато років уперед.

«УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКА ДЕРЖАВА»

(виховний захід)

Людмила Купчак

учитель географії

Тернопільської загальноосвітньої

школи I-III ст. № 11

Мета: виховувати в учнів почуття гордості за свою Батьківщину; прищеплювати любов до своєї Вітчизни, рідного краю; поглибити знання про становлення України як європейської держави, збагатити, поглибити, закріпити знання з історії України, розкрити особливості діяльності європейських регіональних організацій та участі у них нашої держави; сприяти розвитку пізнавального інтересу. Виховувати в учнів почуття патріотизму національної гордості, поваги до державних символів України.

Форма проведення: виховна година.

Обладнання та оформлення: Державний Прапор України; зала прикрашена повітряними кульками, елементами народної символіки; проектор, комп'ютер; записи музики, відеоролики: «Україна прекрасна» до пісні Катерини Бужинської «Європа і Україна», «Гімн України»; мультимедійна презентація.

Хід заходу

I. Організаційний етап.

Учні розташовуються в актовій залі.

Весь захід проводиться під демонстрацію презентаційного матеріалу.

II. Мотивація навчально-виховної діяльності учнів. Оголошення теми уроку.

Лунає пісня Катерини Бужинської «Європа і Україна» під відео кліп.

Доброго дня шановні колеги і учні! Дозвольте привітати вас із першим уроком вашого першого дня в новому навчальному році. Його тема буде такою ж урочистою, як і цей день. Двадцять вісім років тому, на політичній карті світу постала незалежна Українська держава. Це був справді епохальний прорив України до нового політичного буття, який започаткував новітню сторінку історії нашого народу.

Тема нашої сьогоднішньої виховної години «Україна - європейська держава».

Перші кроки незалежності стали випробуванням для всіх, тестуванням на зрілість, терпіння, толерантність, нарешті – на здоровий глузд. Україна отримала незалежність, затвердила свій герб, прапор, гімн.

Звучить Гімн України

1-ий ведучий:

Україна – одна з найбільших держав Європи. Площа країни - 604 км², населення більш як 47 млн. Довжина кордону становить 7700 км. і межує з сімома країнами: Росією, Білорусією, Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією, Молдовою. Південну частину країни омивають води Чорного і Азовського морів, де проходять водні кордони з азіатськими країнами:

Туреччиною, Болгарією, Грузією та іншими. Україна - єдина країна Європи, яка має стільки близьких сусідів.

2-ий ведучий:

Наша Батьківщина розташована на південному заході Східноєвропейської рівнини, у Центральній та Південно-Східній Європі, тобто за своїм географічним розташуванням Україна – звичайно ж держава європейська. Навіть географічний центр Європи знаходиться поблизу с. Ділове Рахівського району Закарпатської області на березі річки Тиса (територія Карпатського біосферного заповідника). Тут розміщено стелу та географічний знак, що символізують географічний центр Європи. На знакові латиною викарбуваний напис, який означає: «Постійне, точне, вічне місце».

На фоні пісні Тараса Петриненка "Україна" звучать слова ведучих:

1-ий ведучий:

Різні в світі є країни,
Різні люди є на світі,
Різні гори, полонини,
Різні трави, різні квіти.

2-ий ведучий:

В нас же є одна країна,
Найрідніша нам усім.
То прекрасна Україна -
Нашого народу дім.

1-ий ведучий:

Тихий ранок над ставком,
Школа, дім, родина -
Це і є моя земля,
Рідна Україна.

2-ий ведучий:

Гордий з того, що живу
У такій країні,
Незалежній, дорогій,
Моїй Україні!

1-ий ведучий:

Україна - індустріально-аграрна держава, в структурі промисловості якої переважає чорна металургія та паливно-енергетичний комплекс. Надра нашої Батьківщини багаті на кам'яне вугілля, залізну руду, газ, нафту, уран, нікель, марганець, що сприяють розвитку тяжкої промисловості. Випускаються станки, турбіни, трактори і комбайни, створюються космічні прилади. В структурі с/г переважає виробництво зерна, цукрових буряків, соняшника.

2-ий ведучий:

Україна володіє найбільшою транзитною енергетичною мережею в Європі - через територію нашої держави проходять три з дев'яти транспортних кордонів. 40% її національного експорту спрямовано до європейських держав.

1-ий ведучий:

Країна має могутній науковий і творчий потенціал. Національна Академія наук має 6 регіональних центрів, сітку академічних інститутів, дослідне виробництво і лабораторії. В країні діє система галузевих науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро, проектних організацій, близько 200 державних вузів, в яких навчається молодь не тільки з України, а й більш як із 100 країн світу, в тому числі із багатьох європейських країн.

2-ий ведучий:

Ці факти красномовно свідчать, що Україна і в географічному, і в науковому плані дійсно європейська держава.

Читець 1:

Єднає нас, людей, планета,
Яка у Всесвіті одна,
І той, хто близько чи далеко,
Тобі мов брат або сестра.

Читець 2:

Нам разом на землі цій жити,
Любить і мріять, будувать, творить,
Щоб зберегти її, ми мусим щось робити,
Ми мусим діяти-не тільки говорить.
Що можу я? Один – мізерно мало,
Та разом – сила чимала.
Від кожного залежить, щоб не стала
Вже завтра гіршою земля.

1-ий ведучий:

Україна – як незалежна суверенна держава, має право називатися європейською. Про це свідче її багатовікова історія, що бере початок від найдавніших часів до сьогодні. Сучасна незалежна Україна є спадкоємицею багатовікового державотворчого досвіду на українській землі, який невід’ємно пов’язаний з розвитком Європейських країн.

2-ий ведучий:

Це право вона виборола протягом багатьох століть захищаючи Європу від готських, гунських, татаро–монгольських, турецьких навал. Страждаючи від польського, литовського, румунського, російського іга. Виборюючи свою свободу та незалежність.

1-ий ведучий:

Ця боротьба має глибоке коріння. Українці завжди були і є волелюбним народом. Бо ми нащадки Трипільської Аратти, Аріани, Кіммерії, Великої Скіфії, Київської Русі, які протягом багатьох століть існували на території нашої Батьківщини і були яскравим прикладом державних утворень.

2-ий ведучий:

Втративши свободу продовжували боротися за неї боротися, створивши на сторінках Всесвітньої історії козацтво – «Людей вільних», які плекали надію в душах нашого народу на волю та свою незалежну державу.

Вірш Яни Яковенко «ПРО КОЗАКІВ»

Читець 3:

В сиву-сиву давнину
Козаки йшли на війну,
Бо на рідну Україну
Сунулися без упину
Ляхи, турки та татари,
Москалі та яничари.
Щоб палить сади і хати,
Щоб людей в неволю гнати.
Козаки скликають раду :
- Не буде ворогу пощади !
Вірні коні рвуться в битву,
Крешуть іскри з-під копита.
За чарівний спів дівочий,
За спокійні дні та ночі –
Шаблі весело дзвенять,
Вражі голови летять.
І на морі, і в степах
Наганяли вони страх,
Бо найкращі вояки –
Запорозькі козаки !
І не буде переводу
Українському народу
Доки із глибин сторіч
Долина козацький клич.

1-ий ведучий:

Саме Запорізька Січ - найдемократичніша держава, зразок справжнього народовладдя, Конституція Пилипа Орлика, перша в Європі і світі, підтримували вогонь братерства, єдності і свободи. Стали месечем історії для українського народу, щоб той ніколи не втрачав надії у майбутньому і продовжував боротися незважаючи на всі перепони: кріпацтво, рекрутство, цензуру на мову, літературу, культуру, статус Малої Росії.

2-ий ведучий:

Апогеєм боротьби за свободу стало усе ХХ століття. Лютий 1917 року розбудив українську інтелігенцію і спонукав її до створення Української Центральної Ради, першого демократичного парламенту, завдяки якому на карті світу 7(20) листопада 1917 року з'явилася Українська Народна Республіка. Незалежність УНР отримала За IV Універсалом ЦР 9січня 1918 року. 100 – річчя цих подій вся Україна відзначатиме в цьому навчальному році.

1-ий ведучий:

Січень 1919 року – поклав початок процесу об'єднання України в єдину унітарну державу. Урочистість цієї події була підтверджена Актом Злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 року.

А далі знову боротьба...І довго очікуваній мрії про незалежність , соборність України так і не судилося здійснитись на початку ХХ століття.

2-ий ведучий:

Кінець ХХ століття став вирішальним у перегонах за свободу, єдність та незалежність. 24 серпня 1991 року було проголошено Акт Незалежності України, який підтвердили 90% українців сказавши «ТАК» незалежності на Всеукраїнському референдуми 1 грудня 1991 року. Це був початок утворення демократичної, незалежної, суверенної держави, якою є Україна і сьогодні. Саме така Україна і викликає інтерес в Європі і світі. Це засвідчили і Дні України в Європі, які з успіхом проходили влітку цього року в багатьох європейських містах. Ми сповнені гордістю за нашу прекрасну рідну країну, яка продемонструвала всій Європі, всьому світові силу і стійкість духу, невгамовність борця. Актуальним завданням України залишається інтеграція до Європейського Союзу і досягненню цієї мети підпорядковані як зовнішні так і внутрішні виміри державної політики. Базовими принципами, які цементують країни Євросоюзу, є демократія, верховенство права свобода слова, повага до прав людини.

1-ий ведучий:

Сучасний світ - багатомірний, динамічний і суперечливий. Жити нині ізольовано від світового співтовариства практично не можливо жодній країні. Велику роль у здійсненні багатосторонньої дипломатії та міжнародного співробітництва відіграють міжнародні організації. Україна намагається стати частиною цього Європейського світу.

Розглянемо 10 фактів про Європейський Союз і Україну.

10 цікавих фактів про ЕСі Україну:

1.Європейський Союз економічний та політичний союз 28 держав-членів, що розташовані здебільшого у Європі. Веде свій початок від утворення Європейської спільноти з вугілля та сталі і Європейської економічної спільноти, що були засновані шістьма країнами в 1951 та 1958 роках відповідно. В сучасному вигляді існує на основі Договору про Європейський Союз, підписаному 7 лютого 1992 року і чинному з 1 листопада 1993.

ЄС діє через систему наднаціональних інституцій та спільно узгоджених рішень держав-членів. Інституціями ЄС є: Європейський Парламент, Європейська Рада, Європейська Комісія, Суд Європейського Союзу, Європейський суд аудиторів та Європейський центральний банк. Європейський Парламент обирається кожні 5 років громадянами Європейського Союзу. В ЄС діє єдиний ринок через стандартизовану систему законів, що діють у всіх державах-членах.

2. Другу сходинку посідає факт про те, що:

В 1995 році Україна стала 37 членом Ради Європи.

Членство України в Раді Європи має принести відчутні вигоди всім - від сприяння економічним і правовим реформам до захисту комп'ютерного зв'язку та надання пільг у торгово-економічній сфері.

3. На третій сходинці нашого топу посідає

Столиця Європейського Союзу - Брюссель, Бельгія.

В Брюсселі базуються більшість інституцій ЄС: Європейська рада, Європейський парламент, Європейська комісія, Суд справедливості Європейського Союзу, Європейський центральний банк, Європейський суд аудиторів та інші.

4. Четверту сходинку посіла **суспільна думка громадян Євросоюзу і України, що довступу України до ЄС.**

За даними соціологічних опитувань, станом на січень 2016 року, 59% громадян України підтримують вступ України до ЄС, проти висловилися 22%, решта (19%) або не визначилися або не брали б участі в референдумі на таке питання.

За даними опитування проведеного в 2007 році, 55% респондентів у Німеччині, Франції, Великій Британії, Італії, Іспанії та Польщі підтримували вступ України до ЄС якщо Україна виконає необхідні для цього умови. 34% були проти вступу України до ЄС. Вступ до ЄС Росії, Туреччини та Марокко підтримували відповідно 45%, 40% та 35% респондентів.

5. На п'ятій сходинці у нас **Франція**, яка за площею є **найбільшою країною ЄС**, а Мальта найменшою.

6. Шосту сходинку за євпорейським вибором посідає Дніпро — третя за розмірами річка Європи (2 тисячі 201 км) і найбільша в Україні.

7. На сьомому місці інформація про поняття: **Єврозони**, шенгенської угоди та єдиної валюти, що поширені на території ЄС.

Так в ЄС діє єдиний ринок через стандартизовану систему законів, що діють у всіх державах-членах. У Шенгенській Зоні паспортний контроль відмінений. Політика ЄС направлена на забезпечення вільного пересування людей, капіталу, товарів та послуг. Монетарний союз був заснований у 1999 році і вступив в повну силу у 2002, коли були введені в обіг монети та банкноти євро. Станом на 2016 рік, у Євროзону входять 19 держав-членів, що використовують євро як свою національну валюту.

8. Восьму сходинку займає список **Безвізових країн для українців**. З другої половини літа 2017 року, щоб відправитися в подорож в одну з країн Євросоюзу, українцям не знадобляться візи. Україна стане другою країною СНД, громадяни якої будуть мати цю привілею. Скасування віз для українців в Шенген 2017 буде означати, що громадяни нашої країни зможуть перебувати в будь-якій державі ЄС протягом 90 днів протягом 6 місяців.

Отже наші громадяни можуть відвідувати всі країни Євросоюзу, які відносяться до Шенгенської зони. Такі держави - це Австрія, Німеччина, Бельгія, Угорщина, Данія, Іспанія, Греція, Італія, Латвія, Мальта, Польща, Португалія, Франція, Швеція, Чехія, Фінляндія, і деякі інші.

9. На дев'ятій сходинці **мови та діалекти Європейського Союзу**. ЄС має 24 офіційні і робочі мови: болгарська, хорватська, чеська, датська, голландська, англійська, естонська, фінська, французька, німецька, грецька, угорська, італійська, ірландська, латиська, литовська, мальтійська, польська,

португальська, румунська, словацька, словенська, іспанська, та шведська. Важливі документи перекладаються кожною офіційною мовою.

Мовна політика є обов'язком держав-членів, але інститути ЄС сприяють вивченню інших мов. Англійська є найбільш поширеною мовою в ЄС. Німецька є найбільш широко розповсюдженою рідною мовою. Крім 24 офіційних мов, існує близько 150 регіональних і міноритарних мов, якими розмовляють до 50 мільйонів осіб. ЄС надає загальні керівні принципи, якими держави можуть користуватись, щоб захистити свою мовну спадщину. Європейський день мов проводиться щорічно 26 вересня і спрямований на заохочення вивчення мов по всій Європі.

10. “Resort 2017” від Valentino – вишукана етніка, родзинкою якої є поєднання відомих силуетів бренду разом з традиційним українським одягом. Етнічний український одяг перестає бути лише українським. Етномотиви вже протягом багатьох років простежуються у колекціях відомих дизайнерів. Мода на етнічну вишивку, різноманітні квітчасті віночки та аксесуари вийшла далеко за межі України. За останні роки національна атрибутика малими та впевненими кроками займає своє почесне місце у світовій індустрії моди. Те, що створюється у майстернях відомих кутюр'є, прямо чи опосередковано проявляється у стилі кожної людини. Тому не виключено, що елементи українського вбрання опиняться у гардеробі кожного іноземця, бо «Вишивка – це висока мода» – казав Жан-Поль Готьє.

1-ий ведучий:

Ми з вами мали нагоду ще раз пересвідчитись про значну роль України в європейському співтоваристві. Та наша розповідь була б не повною, коли б ми не згадали про внесок українців у розвиток європейської культури.

2-ий ведучий:

Волелюбний дух українського народу жив в історичних піснях і думках, у творчості Тараса Шевченка, знаного і відомого у цілім світі, Івана Франка, Лесі Українки, Миколи Вороного, Олександра Олеся, багатьох інших видатних діячів нашої культури. Наша мова співуча, культура багатогранна, танці запальні.

Діти виконують танець.

Можна довго говорили про вклад українців в європейську історичну скарбницю, та зрозуміло одне - наша держава ніколи не була околицею Європи, а мала славу міцної, самобутньої і шанованої частини світового порядку. У нас є все для того, щоб побудувати могутню незалежну державу. Любіть і шануйте свою Україну! Не забуваймо, що ми – українці. Бережімо рідну землю, національну гідність.

Запам'ятайте вислів Максима Рильського: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього». На цьому наш захід закінчено. Дякую всім за увагу!

«ІГРИ ПАТРІОТІВ»
патріотично-розважальна гра
для учнів 8-9 класів

Наталія Попович
педагог-організатор
Тернопільського навчально-виховного комплексу
«ДНЗ-загальноосвітня школа I-II ст. №30
Тернопільської міської ради

Мета: виховання почуття патріотизму, любові до Батьківщини та історії свого народу, мужності, поваги до захисників України, здатності на самопожертву, відповідальності за доручену справу, вміння працювати в команді.

Хід патріотично-розважальної гри

I. Організаційний момент

Пісня «Вишнева Україна»

1. Уведення в атмосферу заходу. Притча

Якось у сухій долині народився маленький Струмочок. Він побіг по пустелі. Йому було дуже важко. Незнайомі місця і виснажлива спека з кожним днем забирали його сили. І через кілька днів він висох...

Але ось маленькі краплинки, що випарувалися, зустрілися високо в небі. Вони з'єдналися в одну велику хмару і попливли далі над пустелею. Дісталися моря. І от Струмочок пролився безліччю маленьких краплинок дощу. Тепер він злився з величезним морем. М'яко гойдаючись на хвилях, Струмочок посміхався сам до себе.

Раніше, коли він жив у долині, не міг навіть мріяти про таке. Струмочок подумав: «Я кілька разів змінив форму, і лише зараз мені здається, що я нарешті став самим собою! Моє серце співає!»... Тож ніколи не біймося змін і не зупиняймося на досягнутому! Єднаймося! Живімо! Творімо! Розвиваймося!

Хай світ увесь знає, що ми – українці!

Серця об'єднаймо!

Коло одnodумців збираймо!

Ми разом усі, а не поодиноці!

II. Проведення розважально-патріотичного шоу

Вітаємо всіх на патріотично-розважальній грі «Ігри патріотів». У ній візьмуть участь найкмітливіші та найспритніші учні нашої гімназії. Тож зустрічаймо наших гравців!

Команда під номером один «_____»:
_____, учасники

команди: _____

Команда номер два « _____ » капітан
_____, учасники

команди: _____

Ну що ж, а зараз дозвольте представити команду, без якої не обходиться жоден конкурс. Це наше високопрофесійне журі. Вітайте:

Як справжні патріоти наші учасники доведуть, що державі потрібні високо інтелектуальні громадяни, тому їм пропонуємо пройти такі сектори:

«Україна – серце Європи»

«Родина – серце України»

«Моє серце - Україні»

«Світами за скарбами»

«У рідному краї й серце співає»

Наших вболівальників ми закликаємо до Кричалки:

Веселкова, солов'їна –

Моя рідна Батьківщина!

Найдорожче – моя родина!

Найдорожче – моя Батьківщина!

Про землю дбаймо!

Рідних поважаймо!

Отже, розпочинаємо турнір.

Переміщення зони уваги до сектору «Україна – серце Європи»

- Наша держава – європейська, тож слід шукати й будувати Європу у власних душах, у собі – любити наше, українське!

- А чи знаєте ви, діти, що географічний цент Європи знаходиться в Україні?

Відео «Центр Європи»

- Культивуймо ж європейські цінності - цінності Людини - поряд з українськими!

Отже, нашим учасника треба замінити слова іншомовного походження власне українськими відповідниками. Час на виконання завдання – 3 хвилини. Максимальна кількість балів за завдання – 5.

Слова-відповідники учасники команд записують на ватмані, а потім зачитують їх. Помилки виправляють суперники або глядачі, яким відповідно і нараховуються додаткові бали.

Слова для I команди:

Аплодисменти – *оплески*; дефект – *вада*; чемпіон - *переможець*; рандеву – *зустріч*; фіаско – *провал*.

Слова для II команди:

Модерний – сучасний; дефіцит – нестача; фініш – кінець; фотографія – світлина; генеральний – головний.

Переміщення зони уваги до сектору «Родина – серце України»

-Ось така щаслива українська родина! А для вас, діти, в чому щастя?

(Хобі, сім'я, домашні улюбленці, нові речі, подарунки, здоров'я, мир...)

-Так, щастя для нас – у наших, українських цінностях, які культивуються з діда-прадіда українським родом! А зараз – патріотичне доміно! Почнімо з фішки, на якій – розрада для серця, «дитина» сонця (соняшник)!

Учитель роздає кожній парі (або самі обирають) по дві картонні фішки доміно (великі, роздруковані на картоні);

озвучують, що зображене на фішці у другій частині і шукають відповідник на іншій фішці (вона може бути в будь-кого),

до речі, на одній фішці логічно НЕ зв'язані зображення;

складають на долівці у класі, починаючи від дошки, як справжнє доміно);

до третього туру гри перейдуть три пари учасників – це ті, хто перший позбувся своїх фішок доміно)

Див. Додаток №1

Логічний ланцюжок-відповідь:

(соняшник)

Україночка в молитві («Боже, Україну збережи»),

Києво-Печерська лавр

Гарна дівка, як калина,

Коровай із калиною,

Троїсті музики,

Весілля,

Леся Українка (народилася на Волині),

Волинь,

Настя Каменських,

Потап,

П'яльця,

Рушник,

Україна на карті Європи,

Прапор Євросоюзу,

О слово рідне...,

Я люблю рідну мову,

Боксерські печатки,

Брати Клички,

Булава,

Богдан Хмельницький,

Синє небо й жовте поле,

Державний прапор України,

Тополя,

Тарас Шевченко (автор однойменного твору),

Іван Франко,

«Фарбований Лис» (казка І.Франка),
Перша бібліотека,
Софійський собор (саме там була перша бібліотека),
Якір,
Одеса,
Кава,
Львів,
Карта одного з найбільших метрополітенів України,
Харків,
Вишиванка,
Олег Винник (співає про вишиванку),
Карпати,
Буковель,
Чорноземи України,
Соняшник (вирощують в Україні).
Переміщення зони уваги до сектору «Моє серце - Україні»

-То хто ж такий патріот? Він діє прикладом, молодших повчає,
Один діє словом, а інший рідну землю від біди захищає!
Тож нумо до гри!

Половинки сердечок збери!

Учитель роздає синьо-жовті половинки сердечок

Див. Додаток №2

Переміщення зони уваги до сектору «Світами за скарбами»

-Три учасника з команди сидять окремо, біля кожної – група підтримки; по черзі беруть картки, спільно знаходять правильну відповідь та озвучують її; для кожного учасника– 5 карток (5 цікавих запитань із різних сфер знань про Україну; за правильні відповіді отримують 1 бал)

Див. Додаток №3

Ключі:

ГЕРОЙ ЯКОЇ КАЗКИ АСОЦІЮЄТЬСЯ ЗІ СМАКОЛИКОМ, ЩО РОСТЕ НА ГОРОДІ:

А) Зайчик-Побігайчик;

Б) Котигорошко;

В) Івасик-Телесик

СИМВОЛОМ ВЛАДИ Є:

А) гаманець;

Б) булава;

В) прапор

ГОЛОВНИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ:

А) Конституція;

Б) гімн;

В) правила етичної поведінки

Гімн України містить:

А) 1 куплет і приспів;

Б) 2 куплети і приспів;

В) 3 куплети і приспів

У народі кажуть: «Струнка, як...»:

А) верба;

Б) калина;

В) тополя

У народній пісні «Несе ... воду» згадується:

А) Марічка;

Б) Ганна;

В) Галя

ПРОДОВЖИТИ РЯД СЛІВ: «Колобок, вікно...»:

А) святковий стіл;

Б) доріжка;

В) піч

У народі кажуть: «Крутиться, як ...

в колесі»:

А) миша;

Б) муха;

В) білка

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ МИ СВЯТКУЄМО 3:

А) 1991 року;

Б) 1994 року;

В) 1996 року

Хто є першим космонавтом незалежної України:

А) Юрій Гагарін;

Б) Леонід Каденюк;

В) Павло Попович

Три богатирі в давнину (до речі, достовірно, що всі вони – українці!): ПЛЛЯ МУРОМЕЦЬ, ДОБРИНЯ МИКИТОВИЧ і...

А) Альоша Попович;

Б) Кирило Кожум'яка;

В) Василь Вірастюк

У народі кажуть: «Слово – не ..., вилетить – не спіймаєш»

А) пташка;

Б) горобець;

В) ластівка

У народі кажуть: «Міцний, дужий, як ... :

А) ведмідь;

Б) горішок;

В) дуб

Продовжити прислів'я: «Птицю пізнати по пір'ю, а людину – по...:

А) пісні;

Б) мові;

В) характеру

Відгадайте українську загадку: «Що людина носить два рази в житті безкоштовно, а за третій раз платить?»:

А) одяг;

Б) взуття;

В) зуби

Відгадайте українську загадку: «У сімох братів по сестрі. Скільки всього сестер?»

А) одна;

Б) дві;

В) сім

Відгадайте українську загадку: «Згорнеш – клинець, розгорнеш – млинець. Що це?»

А) сонце;

Б) парасолька;

В) квітка

Переміщення зони уваги до сектору «У рідному краї й серце співає»

-Перед тим, як члени журі оголосять результати балів за конкурси, я підготую вас до наступного.

Поезія і пісня – дві великі сили. Поезія – це вогник, який запалює душу людини, він схожий на полум'я свічки. Музика – рідна сестра поезії. Поезія і музика мають багато спільного, тому не дивно, що для багатьох поетів музика є невід'ємною частиною мислення. Українська пісня... хто не був зачарований нею?! Який митець не був натхнений її мелодіями?! Як ви вже зрозуміли наступний конкурс присвячений українській пісні. Але спочатку слово журі.

-Отже, ми дійшли до *фінального сектору, який називається «У рідному краї й серце співає»*. Кожній команді буде запропоновано 5 українських пісень.

Ваше завдання впізнати пісню. (кожна відповідь оцінюється у 2 бали, тобто, якщо ви відгадаєте всі 5 пісень, то відповідно отримаєте 10 балів)

Фонограми пісень для I команди:

1. «Розпрягайте, хлопці коней»

2. «Чорнобривці»

3. «Пісня про рушник»

4. «Ой у вишневому саду»

5. «Два кольори»

6. «Червона рута»

7. «Місяць на небі»

8. «Їхав козак на війноньку»

9. «Правда, люди, правда»

10. «Од Києва до Лубен».

Фонограми пісень для II команди:

1. «*Гуцулка Ксеня*»
2. «*Ой, Марічко, чичері*»
3. «*Чорна, я, си чорна*»
4. «*Чом ти не прийшов*»
5. «*Біля тополі*»
6. «*Із сиром пироги*»
7. «*Водограй*»
8. «*Де ти тепер*»
9. «*Не встидайся то твоя земля*»
10. «*Україна-це ти*»

-Ну, а тепер слово журі.

Слово вчителя: Сьогодні ми знайшли слова-скарби
й переконалися, що в серці назавжди – мрія крилата –
про мирну Україну – розвинену, багату!

Вона збудеться неодмінно, бо є твоє самоусвідомлення,
упевнене «зможу Я»,

Бо поряд – рідні, друзі, вчителі і вся гімназійна сім'я!

На прикладі небайдужих українців молодих

Ми зрозуміли: ворогів здолаєм всіх,

Бо є мета – соборна, вільна Україна,

Є совісті твоєї добірна, праведна зернина!

На такій веселій ноті ми завершуємо наші сьогоднішні «Ігри патріотів» і
скажемо гуртом:

Усі ми разом будемо, не поодинці!

Хай знає світ: ми – українці!

Мелодія «Це моя Україна»

«ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ»

(Сценарій виховного заходу до Дня збройних сил України)

Олександра Мельник, вчитель географії
Людмила Вольська, вчитель зарубіжної літератури
Тернопільської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 27
імені Віктора Гурняка

Виховна мета:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до видатних постатей сьогодення, зокрема Героя України Віктора Гурняка;
- підвищення престижу військової служби, а звідси - культивування ставлення до солдата як до захисника вітчизни, героя; усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- сприяння набуттю учнями та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначити форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства;
- формування толерантного ставлення до культури свого народу, традицій утвердження гуманістичної моральності, як базової основи громадянського суспільства.

Ведучий 1: Доброго дня, дорогі глядачі! Раді вітати вас у цій залі. Сьогодні ми зібрались у цій залі, щоб привітати наших лицарів - захисників зі святом – Днем Збройних Сил України.

Ведучий 2: Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист – це найперший обов'язок народів.

Ведучий 1: Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров'ю сотень поколінь, їхніх працелюбних і героїчних предків.

Ведучий 2: Сьогоднішнє наше свято присвячене Дню збройних сил України, що відзначається щорічно 6 грудня.

Ведучий 1: Українська армія! Шлях її утворення та формування такий же непростий, як і становлення самостійної держави України. Українські січові стрільці, Галицька армія, армія української народної республіки, українська повстанська армія, збройні сили України – так в свій час називалося українське військо, яке було призване боронити націю. Не одного війська шини Київ борознили.

Ведучий 2: 1 листопада 1918р. силами та розумом українських стрільців на чолі з отаманом Дмитром Вітовським, була створена Західно–Українська Народна республіка. Галицька армія, створена на боці січового стрілецтва боронила молоду ЗУНР від захвату поляків, а армія української народної республіки вела кровопролитні бої за утворення незалежної України з

військами радянської Росії. В період другої світової війни війська української Повстанської армії вели боротьбу з фашистами та з поляками, які хотіли поневолити Україну. Мужньо боролися і гинули сини України за довгі роки боротьби за незалежність.

Ведучий 1: 24 серпня 1991 року Україну було проголошено незалежною державою. Настала потреба створення національної армії, армії держави, яка отримала незалежність і лише стала на шлях свого відродження та розвитку. 6 грудня 1991 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про Збройні Сили України». Саме ця подія стала підставою для офіційного встановлення свята – Дня збройних сил України. Протягом 27 років Збройні сили України пройшли непростий шлях становлення.

Ведучий 2: Ми, нинішнє покоління, повинні віддати шану героям, завдяки яким майорить сьогодні синьо – жовтий прапор свободи в нашій державі України. Українські юнаки повинні бути свідомими, що проходячи службу в армії, вони стають захисниками своїх матерів, сестер, коханих дівчат, рідного села чи міста, де проходило дитинство чи юність.

Український хлопче майбутній солдат
Очима історії ти поглянь назад
Бо багато крові пролилося колись
Щоб твої мрії сьогодні збулись
Щоб світило мирне сонце над землею
Щоб Україна йшла у майбуття
Молоді вкраїнці долею своєю
На вітар свободи поклали життя
Не схилили голови, душі не скорили
У ярмі чужому не схотіли жити
Гордість українців в світі не згубили
Вірити навчились і Бога любити
Будь же гідний, хлопче, пам'яті такої
Знай, що Батьківщину треба захищати
І в час небезпеки, як хоробрий воїн
Відзовись, як кличе Україна мати!

День Збройних Сил Вкраїни-
Це мужності й героїства свято.
І ми вклоняємося тим,
Хто літ тому назад багато
І тим, хто нині з автоматом,
Наш спокій береже і захищає
Мене і маму, і сестричку й брата
Й велику нашу всю родину-
Рідну неньку-Україну.

Ведучий 1. Народна мудрість стверджує, що земля може нагодувати людину своїм хлібом, напоїти водою зі своїх джерел, але захистити себе не може.

Тому це святий обов'язок тих, хто живе, хто користується всіма її благами і дарами. Виконуючи цей почесний обов'язок, ідуть юнаки служити в армію, щоб берегти мир і спокій своєї Батьківщини, стояти на сторожі її інтересів.

На Київ випав білий сніг,
Зимова мить на циферблаті,
А десь на фронті хтось приліг,
В такім же білім маскхалаті.
Біжить до гурту дітвора,
Летять з гори цвітні санчата,
У білий сніг прийшла пора,
На чорну сутність автомата.
А на Майдані прапори,
Та ще з Алеї погляд гордий,
І розвівається згори
Під білий колір синьо-жовтий.
Стоїть матуся у журбі,
Згинається святим поклоном
І лиш одне в її мольбі –
Не стати б білому червоним.

Ведучий 2. Сьогодні ми дійсно відчуваємо захист Збройних Сил, тому що на сході нашої країни іде неоголошена війна.

Ведучий 1. В залі присутності, які є очевидцями подій що відбуваються в історії нашої країни. Батьки загиблого героя України Віктара Гурняка та військові які є безпосередньо учасники бойових дій.

Ведучий 2. Вже чимало українських сімей відчули жахливі наслідки війни, втративши своїх рідних і близьких. Ми всі розуміємо біль цих втрат і глибоко співчуваємо цим родинам Пам'ятаймо всіх, живих і тих, хто вже не з нами. Солдатів і активістів майдану. Лікарів і волонтерів. Пам'ятаймо старих, пам'ятаймо молодих. Вони боролися за наше життя. Не забуваймо це. Закарбуймо їхні імена у пам'ять вічності, Тому я пропоную хвилиною мовчання вшанувати тих, хто віддав своє життя за нас, щоб ми ходили до школи чи на роботу, за наше краще життя

Хвилина мовчання. (Плине кача)

СМЕРТЬ СОЛДАТА

--- Зажди! Постій! Ти так не рвись!
Покажеш норов свій колись!...
Стріляють гади... Можуть вбити!
І нікому тебе прикрити!
Не рвись вперед! Чуєш, постій!
Ти молодий ще... Зрозумій!
Тобі ще жити і кохати!
Тобі дівча ще пригортати!...
---Ат!... Встигну! --- кинув навздогін.
Рвався вперед... Не слухавсь він.
--- Загинеш, --- що ми скажем тату,

Чи матері твоїй, чи брату?
...Що ми тебе не вберегли,
Що ми вперед іти могли???
Спинивсь на хвилю.... Озирнувся...
На слова старших відгукнувся:
--- Нема у мене мами й тата.
Я зріс ізмалку в інтернаті!...
Й зразу пішов я у солдати,
Бо Україна --- моя мати!
І раптом --- вибух!.. Вогонь... Дим...
Над тілом хлопця неживим.
І враз --- ще й дощ!.. О милий Боже,
То України гіркі сльози...
То Україна плаче, мати,
За вірним сином, за солдатом...
Звернення батьків(присутнім).
(ПІСНЯ ПОВЕРНИСЬ ЛЮБИЙ ТАТУ)

Ведучий 1: Улюблена Богом перлина
Для всіх українців одна
Козацька моя Україна
Хлібів золотих сторона

Ведучий 2: Негодами лютими бита
Віками ти йшла до мети
Тобі в небі зорею світити
І волю і долю знайти.

Ведучий 2:

Українська армія по праву пишається своєю історією, своїми традиціями.

Ведучий 1:

Ніколи наші війська не загарбували чужих територій, не посягали на чуже добро, чужі землі

Ведучий 1:

В нас клятва єдина.

Єдиний в нас клич і пориви:

Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів.

Ведучий 2:

Вкладає меча в руки вірного сина
Наш край, щоб цей меч пломенів.

Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів.

Ведучий 1:

Не має більшого покликання, як захищати рідну землю.

ЛИСТ З АТО

Не бійся, мамо рідна, не помру,
Мене не привезуть у домовині.

Мені, матусю, боляче тому,
Що так зкровили тіло України.
Ой, мамо, мамо, знаєш, що скажу:
Ти не печалься, рідна, не журися,
Піди до храму, мамочко, прошу
І щиро, щиро Богу помолися.
За всіх за нас, за друзів-воjakів,
Бо є тут, мамо хлопці одинокі,
Немає в них ні мам, а ні батьків,
Лиш Україна є та світ широкий!
Так помолись, як вмієш тільки ти...
(А хрестик твій він тут завжди зі мною)
Та доки ж, мамо будемо нести
Оцю біду, що кличеться війною?
Ти знаєш, рідна, я бува боюсь,
Стає так страшно в сатанинськiм свисті.
Закрию очі, Богу помолюсь,
І стане тепло, як колись в дитинстві.
Рідненька, люба, мамочко, ти знай --
Я не піду у безвість, чи у пекло...
(Матусю, так стріляють, зачекай,
Ой, щось так дивно у плечі затерпло.)
Та то нічого, просто затекло...
А ще так, мамо, хочеться до тебе!
(Чому ж глибоко в серці запекло?
Мамусю, я чомусь не бачу неба...
Та сила є, я допишу листа,
А потім з автоматом знов до бою..
(Мамусю, ... Ти постав мені хреста
І поклади на південь головою).
Замовк. Рука із папірцем отим
Здригнулася. І дві сльози завмерлі...
А дома мама молиться Святим,
Щоб син живим постукав їй у двері.
А він летів, бо вже не міг іти,
І білий аркуш видихнув бідою:
«А ти мене, рідненька поклади
На схід до сонця, мамо, головою...»

Ведчий1:

Кожне молоде серце сьогодні і завжди повинно берегти пам'ять про всіх, хто відстоює державу. Щоб ніколи не повторилася та біда, яку переживає наш народ....

ПАМ*ЯТІ КІБОРГІВ...

Не плачте мамо. Так хотілось жити.
Росою мити руки на світанку.

Ще не навчився, з дідом сіять жито,
не одягнув новеньку вишиванку...
Вони ідуть, на небо, рівним строєм.
Ще зовсім юні. І літами биті.
Відлунням болю чується "Герої"!
І губиться в задимленій блакиті.
Сам Бог відкрив для них ворота раю,
і янголи в скорботі нахилились.
Туди, рабів ніколи не пускають,
а ви життям за волю розплатились...
Не плачте, мамо, я тут не один.
Із Львова вчитель, з Самбора, аж двоє.
Ще, тітки Василя старший син,
вона й не знає, що він став героєм...
Лишень погляньте, в небеса щоночі,
нові зірки, яскраво засвітились.
А може, дивляться героїв наших очі,
і просять щоби ми за них молились.
Щоб струни пам'яті не вкрилися снігами,
про тих, хто не зігнув в бою коліна.
Почуйте серцем:
- Ви не плачте мамо.
Вмираю, щоб не вмерла Україна!
ЗАГИНУВШИМ В АДУ
Бетон і сніг... В повітрі запах крові...
А десь під плитами розмова про сім'ю,
Про доньку старшу в містечку своїй школі
І про хрестини, що планують на весну...
Сумних двох сотень, сорок двох ночей
Та кілька тисяч зірваних снарядів,
Хватило аду, щоб він став нічий,
І вмер зруйнований під клятву канонаду.
Без похоронок, як і в сорок першій,
Коли фортеця біля Бресту помирала,
Зв'язала хлопців доля спільним нервом
І всім одну могилу братську дарувала.
Захисники стійкі розбитої остроги,
Вітчизни заповітної батьки й сини,
Звичайні хлопці з двору, що навпроти
Боролись з супостатом в дні зими.
Знов орди зрадників розлючених в атаці,
Мов зграя псів нацькованих з Кремля...
«Пробач й люблю», останнє своїй мамці,
І тане з льодом на очах сира земля.

Навпіл розрізані надії й сподівання,
Вже вкотре ворог цілить в змерзлий стяг...
Лежить двохсотий на морозі зрання,
Жде побратимів у скорботний шлях.
Ридала тихо плоть кривавого Донбасу,
Залізо плавилось, на пил зійшов бетон,
І навіть Господу здавалось час від часу,
Що це останній в світі справжній рубікон
Нам не забути згиблих у терміналах,
Нам вік пробачення просити у живих-
Таких відважних Кіборгів не знала,
Країна жовтих і блакитних кольорів!

Ведучий 2:

Україна сьогодні незалежна держава. Українські Збройні Сили покликані охороняти рідну землю. Служити в ній справа честі і обов'язку...

Учень.

Народ мій є, народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ.
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

Учень.

Вставай, народе, в святу годину.
Та не для помсти за рідну кров.
Вставай за правду, за Україну,
Вставай, народе, твій час прийшов!

Ведучий 1: Незабаром настане п'ята річниця з трагічної дати нашої з вами країни – 18-20 лютого. Здається, що ці криваві події були тільки вчора. Ще не висохли сльози на очах матерів, ще пухка земля на могилах братів наших. Вони в нашій пам'яті навіки. В серцях українців раз і назавжди закарбувались імена героїв Небесної Сотні, які душу й тіло положили за нашу свободу.

Мамо не плач я повернуся весною
у шибку пташкою ударусь твою
прийду на світанок в садок із росю
а може дощем на поріг у паду
голубко не плач так судилося ненько
слово матуся не буде моїм прийду і попрошуся в сон твій тихенько
розкажу як мається в домі новім
мені колискову ангел співає
і рана смертельна уже не болить
ти знаєш матусю тут сумно буває
душа за тобою рідненька щемить
мамочко вибач за чорну хустину
за те що віднині будеш сама

тебе я люблю і люблю Україну
вона як іти була в мене одна!!!

Небесна сотне, сотне мила,
У йменні твоїм болем озивається душа,
Що опалила та не склала крила,
І рана гоїтись не поспіша.
Так гордо в небеса злетіла
В політ яскравий та, на жаль, останній,
У тобі правда, воля й сила,
І велич навіть у мовчанні.
Серця Майдану незалежні
Це ви підняли націю з колін,
І гордість, і смуток безмежні,
Навіки слава і низький уклін.
Промені світла у тумані безнадії,
Ви іскри благодатного вогню,
То ваша мужність і сміливі дії
Пробили гніту надміцну броню.
Країна не жила, лиш захлиналась
Від безпорадності й тривоги,
Та хвилю відчаю хвиля надій змивала,
І сила духу тернами вела до перемоги.
Безцінний вибороли шанс -
Нову країну будувати,
А освячений кров'ю аванс
Ніхто не має права змарнувати.
Небесна сотне, мало «Дякую» сказати,
Твою здійснити мрію – честі справа,
Належну шану зможемо тоді віддати,
Коли українська розквітне держава.

Мамам Героїв Небесної Сотні...

В «павутині» вірша я знайшла про Героя,
А під ним що не слово, то горе горою...
Хтось із Мам жде всі роки оте: "Мам, я вдома",
Хтось вже світу не бачить від горя, від втоми...
Хтось у сні жде Сергія, хтось кличе Володю,
А до когось Сини навіть в сні не приходять...
Незнайомі ми з Вами, згорьовані Мамаи,
Та я з Вами сумую, реву разом з Вами...
Я не знала цих хлопців і Вас я не знаю,
Та підтримку свою шлю з далекого краю...
Я вкладу імена Ці в уста своїм дітям,
З Вами плачу й не знаю, де очі подіти...

Мене вибачте, Мамо, бо втратили Сина,
Бо за рідний мій край молодим Він загинув...
Вони гріли бруківку своїми тілами,
Камінь гріли – й холодним вертались до Мами...
Не знайду для Вас слів, щоб утішити, рідні,
Край знекровлений мучать ще клятіші злидні...
Я про Них напишу, я за Них помолюся,
Тільки в очі цим Мамам дивитись боюся...

Ведучий 2: Не встигли загоїтись важкі рани минулої війни , як на Сході України прогрімилі нові постріли і вибухи гранат, де гинуть найкращі сини України.

І він упав, прикрив собою трави,
Своєю кров'ю землю напоїв...
І він упав... упав зі словом: «Мамо!
Прости мені, я вижить не зумів...»
Він був солдат... Але він був і сином...

Для матері він щастям був останнім!

І журавлі летять у небі клином
Над сином, над солдатом у прощанні.

А мати там, далеко за фронтами,
Чекає сина, ставши на поріг.

І прийде їй послання з журавлями,
Що він – ГЕРОЙ, що він в бою поліг...

І впаде мати з криком на порозі,
Мов привид, божевільна і бліда.

І пролунає ехо на пустій дорозі:
«Будь проклята, будь проклята,
ВІЙНА!»

Таких історій на землі багато
Й у пам'яті вони будуть віки.
Так уклонімось низько всім солдатам,

Які за нас в боях тих полягли!
Учень.

В тривожний час непросто говорити....
Всі мріємо, що спиниться війна.

Там гинуть люди, їм би жити й жити,
Але пострілів здригається земля.

Учень.

Що буде далі? Чи настане завтра
Для тих людей, що зараз у бою?

На них чекають вдома їхні мами.
Благаю, припиніть вже цю війну!
(ПІСНЯ Я НЕНАВИДЖУ ВІЙНУ)

Учень.

Просимо в Бога миру для країни,
Щоб повернулися живими усі ті ,
Хто захищає зараз Україну,
Хто там на Сході ніби в іншому житті...

Учень.

І віримо, що спиняться всі війни,
Що буде мир і спокій у серцях.
Про це благають діти України
Проханням щирим в душах і піснях.

Ведучий 1: Сьогодні, зайві будь-які слова, то нехай патріотизм і гідність, шляхетність і милосердя, добро і любов будуть основою нашого життя.

Ведучий 2: «Служу на вірність народу України» – це не просто слова з присяги – це героїзм, це мужність, це непохитність, які дарують нам усім впевненість у завтрашньому дні.

Ти боровся за мене, мій
відданий, вірний солдате.
Своїм потом і кров`ю
відстоював честь і любов!
Ти волів з моїх рук ці ворожі
кайдани зірвати!
І пролив на священній землі
молоду свою кров.
Пригорну тебе, ніжно, до
серця, мій соколе-сину.
Глянь-но, терен розквітнув,
який його палко обплів.
Напою тебе кров`ю терпкою
рясної калини.
Огорну золотавим
серпанком туману степів.
Твої рани криваві омий
сльозами землі.
Нагодую тебе її хлібом
святим і духмяним.
Хай розтануть нещастя й
тривоги в холодній імлі.
І нестерпного болю у серці
твоєму не стане.
Ти - опора моя і надія на

вістрі сльози.
Я - твоя Україна, що скоро з
колін підведеться.
Хай свобода розквітне, мов
райдуга після грози
На гарячих руїнах мого
розп'ятого серця.
І могутній Дніпро, зареве
ніби лев, уночі!
Об круті береги, кігті хвиль
поточивши відважно.
Поржавіють ворожого
війська сталеві мечі!
Ми розправимо крила й
летіти нам буде не страшно!
Заспівають в вишневих
садах молоді солов'ї.
Ніжна пісня любові
весняним промінням
проллється.
І не знатимуть болю війни,
наші світлі краї.
А священна молитва
цвістиме у кожному серці.
Пісня « НЕ СУМУЙ»

Ведучий 1:

Наша зустріч добігає кінця. Якщо ми, ніби за цеглинкою цеглинку, будуватимемо наш храм людської душі, не будемо байдужими та черствими, будемо патріотами своєї Батьківщини то будемо гідними називатися українцями!

Моя Україно, народ мій коханий,
Брати-українці, мої земляки!
Здоров'я і щастя вам, рідні краяни,
Добробуту, миру на довгі роки!

Єднаймося, браття! Хай чиста іскрина
Запалить любов'ю гарячі серця,
Й піснями наповниться вся Україна
Від щастя, якому не буде кінця!

Учень

Я знаю: ми відродимось, народе,
Повернемо і мову, й рушники.
Я вірю: Українонька заплаче
Від пісні щастя, що на всі роки.

Учень

Я знаю: розцвітуть сади зелені,
Заграють ріки на струні степів,
І білі вишні, ніби наречені,
Під вітром розіллють бентежний спів.

Учень

Я вірю: колись буде в Україні
Соборність і духовна чистота,
«Згинуть вороженьки, як роса на сонці» ,
Сяйне крилом веселка золота.

Учень

Рожево спалахнуть духмяні весни
І полетять лелеки й журавлі.
В любові кожне серденько воскресне
На світлій, мирній, радісній землі!

Пісня «Ми – українці»

«ДЕФІЛЕ У ВИШИВАНКАХ»

(Свято української вишиванки)

Валентина Позднякова,

керівник національно-патріотичного виховання

Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ст.№23

*Вигантуй на небо райдугу-доріжку,
Простели до сонця вишивку-маніжку,
По тій доріжці з лебедями-снами
Плавати до щастя білими човнами*

ТАНЕЦЬ «Щедрик, щедрик, щедрівочка» ВАЛЬС

ВЕДУЧА. Людина і праця, людина і пісня, людина і витвір мистецтва – це все вічне, безсмертне, щось своєрідне і глибоко вражаюче. Наш український народ працьовитий, щедрий на таланти, здібний, обдарований. Якщо працювати – то до сьомого поту, якщо співати – то дзвінко, розложисто, якщо творити щось – то неповторно, захоплююче.

ВЕДУЧИЙ. Народне мистецтво, яке передавалося із покоління в покоління століттями було і є ґрунтом для спілкування людей, джерелом пізнання історії, культури далекого минулого.

ВЕДУЧА. З далекого минулого прийшло до нас рукоділля – в'язання, вишивання, різьблення та ткацтво. Виникло воно з любові до рідної землі і батьківської оселі.

ВЕДУЧИЙ. Одному з видів українського народного мистецтва – вишивці, присвячене наше свято. Щиро запрошуємо вас полинити в прекрасний світ народної вишивки, щоб дізнатися більше про наші традиції, обряди, культуру та історію.

ВІРШ (учень)

Є на вишиванці розмаїті квіти –
Це ж Україна наша перлами розшита.
Є на ній і гори, є на ній долини,
Все, що є найкраще на Україні милій.
Є на ній і півники святкові,
Є на ній і квіти малинові.
Синя нитка – птиці прилітають,
А червона – квіти розцвітають.

Листя вишиванки зеленаве,
Голуб із голубкою – до пари.
Щоб любов до краю розцвітала,
Слава України не пропала
Вишивали прабабусі руки,
Щоби пам'ятали внуки і правнуки.
Щоби своїм дітям в пам'ять передали,
І щоб рідну землю завжди шанували.
Матінко Небесна, на руках із Сином

Від біди і недолі збережи Україну,
Від рук загребущих, лиха і напасті,
Щоб як вишиванка, розквітало щастя.

ВИХІД УЧАСНИКІВ У ВИШИВАНКАХ, ДЕФІЛЕ (початкова школа, 5-ті класи)

ПІСНЯ «Батьківщина»

ВЕДУЧИЙ. Народне прислів'я каже: «Без верби і калини нема України». До сказаного слід додати: «І без вишиванки». Тому, що вишиваний рушник і вишита сорочка давно стали українськими народними символами-оберегами. Мамина пісня, батькова хата, дідусева казка, бабусина вишиванка, добре слово сусідів, традиції і звичаї...

ВЕДУЧА. Нас, українців, по вишивках і чарівних рушниках-оберегах упізнають у всьому світі. Українська жінка і сорочку синові вишиє на щастя, і рушника на долю. Тому рушник і став синам та донькам оберегом, бо це – сама материнська любов, що оберігає її дітей від біди в далеких дорогах.

ВІРШ (учень)

Цю сорочку мені вишивала
Материнська ласкава рука,
Щиро квіти на ній розсипала,
Мов по лузі весна гомінка.
Від'їздив я, в останній хвилині
Мати шепче скрізь сльози: «Прощай!
Пам'ятай, ти родивсь на Україні,
Де б не був ти, про це пам'ятай.

Не соромся хоч мови своєї,
Ти повинен гордитися цим.
А сорочки простої тієї
Не заміниш і шовком тонким,
Бо це мати тобі вишивала.

І, здається тепло її рук
Все в дорозі мене зігріває
І я чую коліс перестук.
Де б не був я: на Півночі дальній,
І на землях цілинних орав,
А в сорочці оцій полотняній
Я тепло рідних рук відчував.

ПІСНЯ «МАМИНА СОРОЧКА»

ВИХІД УЧАСНИКІВ У ВИШИВАНКАХ, ДЕФІЛЕ(6-7 класи)

ВЕДУЧА. Про вишивку згадується у Біблії та «Ілліаді» Гомера. Нею, за свідченням Геродота, був прикрашений одяг скіфів. Арабський мандрівник X століття у своїх розповідях свідчить, що руситеж носили вишитий одяг. Дар вишивання давні греки пов'язували з ім'ям мудрої богині Афіни. У часи Київської Русі мистецтво художньої вишивки дуже високо цінувалося.

Сестра Володимира Мономаха Анна Янка організувала в Києві в Андріївському монастирі школу, де молоді дівчата вчилися вишивати золотом і сріблом.

ВІРШ (учень)

Сорочку – вишиванку
До самого світанку
Вишивала дівчина в сиву давнину
Схрещувались ниточки,
Розквітали квіточки:
Ружі та барвінок вздовж по полотну
Вишивала з піснею
Стало все барвистеє,
Чи на дворі дощ був, чи холодний сніг.
Вишивала ружу та вклала душу,
Щоб на довгі роки вийшов оберіг.

Барви кольорові:
Зелень – то діброви
Молодість, надія, злагода і мир;
Жовтий – то колосся,
Й плодovита осінь,
І ласкаве сонце, що встає з-за гір.

ВЕДУЧА. Вишиванням споконвіку займалися жінки. Цей вид рукоділля відтворює душу і характер жінки, бо у вишивку вона вкладає свої почуття та мрії, щоб принести радість собі та людям.

ВЕДУЧИЙ. Майже кожна область, кожен регіон, часто і окремі села, від матері до дочки передавали свої узори. Тому за кольором, орнаментом вишивки завжди можна визначити місце її виготовлення. Здебільшого в Україні переважали вишивки червоними та чорними нитками. Вишиванням займалися кожен вільну хвилину, на вечорницях і вдосвітках, довгими осінньо-зимовими вечорами.

ВИХІД УЧАСНИКІВ У ВИШИВАНКАХ, ДЕФІЛЕ (8-11 класи)

ВЕДУЧА. Вишивка – це не тільки творіння золотих рук народних умільців, а й скарбниця вірувань, духовних устремлінь, інтелекту мого народу. Численні орнаментальні зображення тварин, птахів, квітів стверджують, що наші предки обожнювали, опоетизовували природу не лише у фольклорі, а й у декоративному мистецтві. Сучасники ж черпають із душі народної криниці образи для своїх творів. А.Малишко, В.Сосюра, М.Сингаївський у своїх поезіях, що стали народними піснями, оспівують і сюжетне вирішення українського рушника, і значення колориту, і відношення нащадків до рукотворних скарбів.

ВЕДУЧА. Ми повинні пам'ятати, що народна вишивка – це мистецтво, яке постійно розвивається. Це величезне багатство, створене протягом віків

тисячами безіменних талановитих народних майстринь. Наше завдання - не розгубити його, передати це живе іскристе диво наступним поколінням.

ВІРШ (учень)

Мереживом виткане наше життя,
Душею свій час відчуваєш.
І буде настільки цікавим буття,
Які в нього нитки вплітаєш.

ПІСНЯ «Моє ім'я вишиванка»

ВЕДУЧИЙ. Хай у ваших оселях розквітне калина, оживуть птахи і квіти на полотнах! Ми з вами усі – українці, яких об'єднує у велику родину любов до рідної землі, до пісні, до вишивки.

ВЕДУЧА. Нехай слова і пісні милозвучні

Для вас лунають знов і знов,
Хай будуть в серці нерозлучні
Добро, надія, віра і любов!

ВЕДУЧИЙ. Нехай вам сміється доля журавлина,

Поля розлогі колосом цвітуть.
Нехай червоні ягоди калини
На вишиванках осявають путь

ПІСНЯ «Всміхнись мені, Україно!»

ФІНАЛ (Виходять всі учасники заходу)

«ВИШИВАНКА, МОВ ДОЛІ МОЄЇ ЦВІТ...» (Виховний захід)

Ольга Глинчук

*викладач української мови і літератури
Тернопільського професійного коледжу
з посиленою військовою та фізичною підготовкою*

Мета: ознайомити курсантів з традиціями рідного краю, розширити уявлення про вишиванку, як вид мистецтва, про її значення у житті українців; виховувати любов до національних традицій, до краси і гармонії навколишнього світу; повагу до старшого покоління, шанобливе ставлення до людей праці; почуття національної гордості; сприяти розвитку естетичного смаку та творчого мислення.

Танцювальна композиція, винос короваю.

Ведуча 1: Сьогодні у нас свято. Свято незвичайне. Це свято вишиванки. Щиро запрошуємо вас полинути в прекрасний світ народної вишивки, щоб дізнатися більше про наші традиції, обряди, культуру та історію.

Ведуча 2: Народне прислів'я каже : «Без верби і калини нема України». До сказаного слід додати: «І без вишиванки». Тому, що вишиваний рушник і вишита сорочка давно стали українськими народними символами – оберегами краси, здоров'я, щасливої долі, родової пам'яті, святості та любові. Українська вишиванка – це «молитва без слів», а сама вишиванка – це є оберіг людини.

Ведуча 3: «День вишиванки» започаткували у 2008 році студенти Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича. За декілька років це свято стало по-справжньому загальноукраїнським. В цей день усі бажаючі вбираються у національні вишиті сорочки.

Ведуча 4: День вишиванки – поки ще не офіційне і відносно нове народне свято, покликане сприянню єдності і культурного відродження всього багатонаціонального українського народу.

Звучить пісня «МОЯ СОРОЧКА ВИШИВАНКА»

Ведуча 2: Якось Бог вирішив наділити дітей світу талантами. Французи одержали елегантність і красу, угорці – любов до господарювання, німці – дисципліну й порядок, поляки – здатність до торгівлі, італійські діти – хист до музики... Обдарувавши всіх, Бог раптом побачив у куточку дівчину. Вона була одягнена у вишиту сорочку, руса коса переплетена синьою стрічкою, а на голові багрянів вінок із червоної калини. І запитав її Бог:

- Хто ти? І чому така сумна?

- Я – Україна, а сумна, бо стогне моя земля...
- Чого ж ти не підійшла раніше? Я всі таланти роздав. Не знаю, чим можу зарадити твоєму горю?

Дівчина хотіла йти, але Бог зупинив її.

- Зачекай. Є в мене неоцінений дар, який прославить твій народ на цілий світ. Відсьогодні все горітиме у твоїх руках. Візьмеш плуг – і заколоситься на ваших полях жито – пшениця. У хаті твоїй буде панувати краса й затишок, а пісня твоя звучатиме у віках. Усе це стане можливим, дякуючи вірі твого народу у власні сили й бажанню працювати заради власного добробуту.

Прийняла з вдячністю дівчина божий дар і відтоді славиться Україна своїми майстрами, а серед них ті, котрі присвятили себе мистецтву народної вишивки.

Ведуча 4: Вишивка – це один із найдавніших та найпоширеніших видів народної творчості. Прагнення прикрасити свій одяг, свій дім завжди було властиве людині. За допомогою вишивки звичайний шматок домотканого полотна перетворювався у витвір мистецтва.

Ведуча 1: Напевно, нема в Україні оселі, де б не було вишитого рушника, серветки, чи сорочки. Ці дорогі серцю речі передаються дітям, онукам, правнукам із покоління в покоління і свято зберігаються.

Ведуча 3: Українська вишивка, як і українська пісня, є знаковими для нашої традиційної культури. Без любові до української пісні, без розуміння символіки української вишивки не станеш справжнім українцем.

Вірш «Я Українець»

Ведуча 1: Українська сорочка-вишиванка. Вона ввібрала в себе теплоту сонця і запах трави, шум гаїв і голубинь небес, всю розкіш землі і смуток чарівної пісні. Нині ми сприймаємо мову вишитої сорочки здебільшого як сукупність візерунків, гру кольорів, майстерність вишивальниць. А вона, між тим, народилася не тільки, як витвір мистецтва, а й як наш оберіг. Бо закодована була одвічними життєдайними знаками сонця, землі і води. І захищала така сорочка, й сили додавала, й кохання берегла...

Ведуча 4: Сорочка була й залишається головним одягом людини, про що свідчать давні приповідки: «Своя сорочка ближче до тіла», «Щасливий, бо в сорочці родився». Вважається, що сорочка, яка безпосередньо облягає тіло, є провідником магічної сили, прихованої в людині. Сорочка у чоловіків і в жінок мала символічне значення

оберегу від злих вітрів і недоброго ока. Ось чому при виготовленні сорочки треба було дотримуватися цілої низки засторог і магічних дій (ворожінь).

Сценка про магічну силу вишитої сорочки

Ведучий :

В простій сільській родині
Мати сльози утирала,
Бо єдиного сина проводжала
На війну ... Не могла й слова сказати .
Бо він мав Батьківщину захищати.
Єдину надію віддати мати мала
Вона сиділа і сльози утирала.
(Сидить мати і плаче, а коло неї син)

Мати:

Сину мій , моя опора у житті,
На що лишаєш ти мене?
Що тепер робить мені .
Бо хто тепер мені допоможе?
Хто поле з оре? Хто воду принесе?
Я ж без тебе, любий, не зможу.
Без тебе, мій соколе, не так вже буде!

Ведучий:

Ще довго плакала старенька
І гладила своїх синів
Та в дорогу вже пора
І вона сказала пару слів

Син:

Матусю рідна, ти в мене одна,
Та є ще мати , матінка земля,
По якій я бігав , яка мене колихала,
То Україна, мамо , друга мати
І я йду її захищати.

Мати :

В дорогу тебе благословляю, моя надія і любов,
І в цю сорочку тебе вдягаю, вона зігріє тебе теплом.
Коли тобі сумно, згадай, що тебе чекає стара мати.
Повертайся, мій рідний, я тебе благаю , повертайся.

(Син іде. Звучить пісня «Сину ангел мій»)

Ведуча: Нажаль, сьогодні мало кому цікаво дізнаватись про своє минуле та культуру своїх предків. Як мало і тих, хто займається створенням вишиванок. Всі, що продаються в якості сувенірів, на разі є штапованими на фабриках, а між тим найбільш цінна та вишиванка, що створена власноруч.

Ведуча 2: Кожен птах, кожна квітка, що прикрашає вишиванку, має своє

символічне значення, спрямоване на добре та щасливе життя. Важливими є також правильно підібрані кольори: червоний, зелений, чорний. Створена руками, така вишиванка всотує не тільки частинку душі того, хто її зробив, а ще є ланкою між минулим, його традиціями і цінностями, та сучасністю. Вишивали сорочки переважно матері, щоб їхні діти завжди були, немов польові квіточки – гарні та веселі. Вони вірили, що вишита сорочка захищає людину від усього злого.

Ведуча 1: Рушник... Як багато означає це слово! Український рушник! На ньому вишита доля мого народу. На ньому переплелися і радість, і біль, і щастя, і горе. Рушник супроводжував людину все життя від народження і до смерті.

Ведуча 2. Ознакою охайності, працьовитості кожної господині є прибрана хата і вишиті рушники. А тому в Україні немає жодної оселі, де б не полум'яніли рушники.

Ведуча 3. Готуючись вийти заміж, кожна дівчина вишивала чимало рушників. Сватам, щоб зв'язати в церкві руки молодим. Рушники, на які клали весільні калачі. Висіли рушники і над головами молодих.

Ведуча 4. Рушниками прикрашають ікони в церкві. Перев'язували хрести, що стояли на перехрестях доріг і битих шляхах. Їх не можна було міняти, поки вони самі не впадуть від негоди. Також і в останню путь готували рушники.

Вірш « Ми всі в життя йдемо від хати»

Ведуча: У чарівну силу рушника вірили як у доброго чудодія, що оберігає від усякого лиха. Спитаєте, звідки ж то узятися такій силі? А сила рушника у його візерунках. Рушники можна читати так, як читають книги. Треба лише розумітися на орнаментах. Як цікаво читати рушники. Існує коріння, що сягає глибини століть, у них закладена мудрість століть.

Ведуча 2: Про вишиванку можна говорити багато. Зараз у нас відроджується традиція одягати на свято вишиту сорочку, і не лише на свято. І це не мода, адже мода змінюється. А вишита сорочка була, є і буде оберегом для кожного з вас, адже в ній – тепло рук рідної вам людини, в її орнаменті не просто хрестики, а символи, що оберігають вас, в ній – сила, тепло, життя.

Танець

Ведуча 1: Ми могли б ще дуже багато і довго розповідати про цей прекрасний вид мистецтва, але наше свято наближається до завершення.

Ведуча 2: Ми повинні пам'ятати, що народна вишивка – це мистецтво, яке постійно розвивається. Це величезне багатство, створене протягом віків тисячами безіменних талановитих

народних майстринь. Наше завдання – не розгубити його, передати це живе диво наступним поколінняам.

Ведуча: Хай у ваших оселях розквітне калина, оживуть птахи й квіти на полотнах! Ми з вами усі – українці, яких об'єднує у велику родину любов до рідної землі, до пісні, до вишивки.

Ведуча 2: Нехай слова і пісні милозвучні

Для вас лунають знов і знов,

Хай будуть в серці нерозлучні

Добро, надія, віра і любов!

Хай вам сміється доля журавлина,

Поля розлогі колосом цвітуть,

Нехай червоні ягоди калини

На вишиванках осявають путь.

Ведуча: А зараз ми разом з вами заспіваємо пісню «А ми бажаєм Вам добра».

Ведуча 2: Не цурайтесь традицій своїх,

Оберегів святих, що живуть у віках.

Бо без них українців із нас вже не буде,

Як і квітів зимою у білих полях.

Ведуча: Дякуємо за увагу.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ
В РОБОТІ ГУРТКА «Моделювання іграшок-сувенірів»
(з досвіду роботи)

Зоряна Жеребна
керівник гуртка КЗ ТМР
«Станція юних техніків»

Національно-патріотичне виховання це одна з основних ланок навчально-виховного процесу в сучасній освіті. Метою національно-патріотичного виховання є:

- виховання сучасного громадянина-патріота Української держави;
- розвиток почуття патріотизму та гордості за свою країну серед вихованців;
- формування громадянських навиків та цінностей, що необхідні для ефективної участі у житті суспільства.

Головні завдання роботи в цьому напрямку є утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України; виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки; сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів; формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій; утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства.

При цьому необхідно враховувати можливості і специфіку роботи станції юних техніків, як позашкільного навчального закладу та вікові особливості гуртківців. Зокрема, гурток моделювання іграшок-сувенірів відвідують учні двох вікових категорій - молодші школярі, 7-9 років та гуртківці 10-14 років. Виходячи з цього здійснюється вибір засобів роботи та виховних елементів.

Робота з гуртківцями у національно-патріотичному вихованні здійснюється в таких напрямках:

Всеукраїнські та загальноміські заходи, виставки та конкурси, тощо.

Загальностанційні заходи, конкурси, виставки, майстер-класи.

Бесіди національно-патріотичного спрямування, флешмоби, відвідування виставок, екскурсії та подорожі

Виготовлення народної іграшки та предметів побуту. Використання народних технік, елементів декору та вишивки.

Для роботи з молодшими школярами головний акцент у виховному процесі це бесіди та використання елементів народної іграшки при виготовленні виробів. Зокрема, дуже вдалим є використання в роботі виготовлення персонажів народних казок – колобок, лисичка, зайчик, виготовлення ляльки-мотанки та інш. При цьому роботу над цими виробами потрібно пов'язувати з розповідями про цих персонажів, даючи їм характеристику, аналізуючи їхчинки. Молодші гуртківці з захопленням також знайомляться з основами народної вишивки ібісероплетіння, використанням цих технік у виготовленні предметів побуту та декору. Скажімо, виготовлення кухонноїприхватки, рушничка чи серветки або сувеніру-подарунка для матері чи друзів.

Учні цієї категорії також активно приймають участь у різноманітних станційних заходах та флешмобах, присвячених тій чи іншій знаменній даті чи події:посвячення в гуртківці, заходах до Дня пам'яті жертв Голодоморів, Дня святого Миколая, тощо. Вони приймають активну участь у різноманітних виставках і конкурсах, приурочених святкуванню Різдва, Великодня та інших свят. Скажімо, виготовляють елементи Різдвяного букета, Великодні писанки, декор для Великоднього кошика та інш. Цікавим для них є і різноманітні екскурсії та майстер-класи. Скажімо, екскурсія в бібліотеку, майстер-клас виготовлення Різдвяного Ангела, тощо.

Учні старшої вікової категорії, які відвідують гурток моделювання іграшок-сувенірів,враховуючи їх вікові можливості та набутінавики більш активніше беруть участь у загальностанційних, міських чи всеукраїнських заходах, виставках і конкурсах, беручи в них безпосередню участь та представляючи свої вироби.

Зокрема, гуртківці приймають активну участь у виготовленні різдвяного букета для традиційного всеукраїнського виставки-конкурсу «Замість ялинки-зимовий букет», готують вироби до загальноміського конкурсу «Яйце-райце» та Великоднього кошика,тощо. Вони приймають активну участь як учасники чи ведучі різноманітних флешмобів та заходів, що присвячені знаменним датам та подіям, з цікавістю зустрічаються з ветеранами АТО та цікавими людьми, відвідують виставки та екскурсії. подорожують.

Таким чином, знайомлячи гуртківців з народними святами, традиціями, з народними ремеслами чи традиційними техніками виготовлення тих чи інших виробів ми прищеплюємо учням знання та повагу то історії та традицій свого народу, відчуття національної ідентичності та самоповаги. Залучаючи їх до активної участі у різноманітних заходах, виставках чи конкурсах ми готуємо їх до активного суспільного життя, вчимо їх бути небайдужими, бути свідомими громадянами та патріотами своєї землі, своєї держави.

«З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»

Вікторія Іващук

*учитель трудового навчання, основ здоров'я
Тернопільської спеціалізованої
школи I-III ступенів №7
з поглибленим вивченням іноземних мов
класний керівник 8-Б класу*

*Є в центрі Європи чудова країна,
Сягає корінням у сиві часи.
І це – незалежна моя Україна,
Велика родина багато віків.*

Наш клас, 8-В, є щирими патріотами своєї держави.

Ми всі живемо, вчимося та працюємо в одному колективі, в одному класі, школі; зустрічаємось, спілкуємось та дружимо навіть поза уроками.

В кожного з нас свої родинні історії. І вони досить різні, навіть протилежні з політичних поглядів. Але це нас не роз'єднують, навпаки. З сім'ї починається формування її як громадянина. Саме родина – джерело любові, поваги, солідарності та прихильності, те, на чому будується будь-яке цивілізоване суспільство

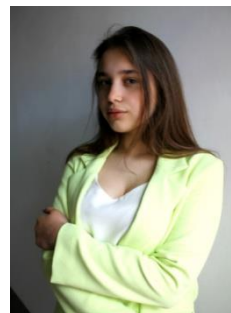
Тому що ми - майбутнє покоління нашої держави, і об'єктивно дивимось на речі, та знаємо, що лише разом ми зробимо Україну сильною державою.

Тому пропонуємо на ваш розгляд деякі з наших родинних історій.

Історія, замовчувана роками.

(з сімейної історії Мостової Уляни)

Хочу розповісти про моїх прапрадідуся та прапрабабусю. Мій прапрадід, Філіма Павло Онуфрійович, народжений 1906 р. з с. Купчинці, Тернопільська обл. Вдвох з дружиною, як всі молоді, будували плани на майбутнє, ростили двох діточок. Ніхто і не думав, що прийде біда.

В нелегкі часи Другої світової війни вступив до лав УПА, був палким патріотом своєї Батьківщини .

Не зважаючи на віддану боротьбу проти окупантів рідної Землі, політичні устрої тодішнього часу були нелегкі та жорстокі

Він, як і сотні інших воїнів УПА був зісланий радянською владою до Сибіру. Там, через деякий час - страчений . Йому на той момент було приблизно 30 років.

Страшну звістку його дружина отримала, коли їй було лише 25 років. Прапрабабця Текля залишилась вдовою. На жаль, більше нічого не відомо:

ні місце поховання, ні дати загибелі прадідуся. Не змогла його дружина навідатись до нього на могилу, лише пару світлин залишилось на згадку. У ті часи про таке багато не говорили, навпаки, замовчували. Тим паче у прапрабусі залишилось на руках двоє малолітніх дітей - Марія і Євген, яких тепер треба було рости і ставити на ноги їй самій. Тому багато про Павла Онуфрійовича в родині ніхто не знає.

Прабабця Текля залишилась в рідному селі, працювала на землі у тодішньому колгоспі. Дуже бідували, але родина була міцна і усі допомагали одне одному. Марія (Марія Павлівна - прабабуся по маминій лінії) розповідає, як допомагала будувати хату з глини, хоча сама ще була дитиною. Місила ногами глину, а це було важко, через це до старості мала проблеми зі здоров'ям - боліли ноги. Заміж Текля більше не вийшла, прожила все життя, опікуючись дітьми, онуками та померла у 91 рік. Завжди згадувала свого чоловіка, мріяла, як вони могли б жити, якби.....

Павло Філима

Весільне фото(Павло та Текля)

Історія , що триває...

Історія сьогодення.

(з сімейної історії Пивовара Богдана Олеговича)

Пивовар Богдан походить з династії військових. Його батько й мати – офіцери, які за період служби багато разів нагороджувались, а найближчі родичі, діди, прадіди також були офіцерами, які брали участь у Другій та Першій світових війнах, захищаючи Україну.

Не дивлячись на те, що батько Богдана проходив службу у підрозділах особливого призначення та розвідки, парашутист зі стажем, приймав участь в АТО у добровольчому батальйоні, як людина з гумором, про свій життєвий шлях віджартовується. На запитання про війну з російським агресором він відповів: «Вшановуючи світлу пам'ять патріотів України, краще розповісти про дідуся та бабусю Богдана».

Місто Лутугіно Луганської області - 2014 рік, літо... Три українських солдати, майже діти, років по двадцять, з озброєння тільки гранатомети, зайшли на вулицю Менделєєва м. Лутугіно і не знали куди йти з оточення. Лутугінський завод прокатних вовків, де перебували наші воїни, був розбитий «градами», напрямком на с. Георгіївку та м. Красний луч відрізано, вся українська бронетехніка згоріла. Залишався вихід у бік м. Алчевська. Хлопці звернулися до місцевих мешканців з питанням куди йти? Бабуся Богдана – Валентина Яковлівна їх вчасно зупинила, сказала, що в напрямку залізничного мосту йти не можна, там міни! З місцевими жінками переодягла їх в цивільний одяг та хлопці вирушили... Бабуся потім розповідала, що повідомили солдати: один зі Львова, другий з Волині, а третій з Рівного. Вона так і не знає, про долю цих бійців, але дуже хотіла б побачити хлопців живими.

До цього, дід Богдана – Пивовар Іван Мефодійович, старий ветеран Збройних сил України, підполковник у відставці, збирав їжу, фрукти, а бабуся відносила все до наших бійців, які стояли з бронетехнікою біля Лутугінського стадіону. За це сусід, який підтримував сепаратистів, при зустрічі вдарив діда по обличчю та погрожував донести на нього російським найманцям. Через рік одного бійця, якому носила їжу, бабуся зустріла в поїзді у Харкові, виявився солдатик зі Львова. Тепло поспілкувалися, та хлопець каже: «Хіба таке може бути, щоб ще раз ми зустрілися?..».

Дідусь, був похований з усіма військовими почеснями у 2016 році у с. Застав'я Тернопільської області. Бабуся – лікар, вже на пенсії, живе у Івано-Франківську.

Мої дідусь з бабусею та батько .

Два покоління на захисті України

Пивовар Іван Мефодійович та його дружина.

Їх син- Олег Пивовар

Звичайна історія

(з сімейної історії Гетьман Юлії)

Моя родина не мала якихось незвичних історій.

Всі мої бабусі та дідусі працювали, як належало часу, звичайними робітниками. Всі були уродженцями Тернопільської області.

І хоч вони звичайні люди, я горджуся та поважаю їх.

Вони працювали на благо нашої держави, були

звичайними громадянами міста Тернополя та залишили свій слід на цій землі.

Дідусь, Гетьман Олег Васильович, народився 1947р., в селі Цицівка, Зборівського району Тернопільської області. Все життя пропрацював майстром кованих виробів. Вироби, зроблені його руками, частенько можна і досі побачити. Його життя було стандартним для тієї (60-90ті роки 20 ст.) епохи, з усіма її недоліками та маленькими радощами. Він працював з задоволенням, його праця була йому в радість. Дідусь помер у 2014 році.

Бабуся, Олена Іванівна, (уродженка с. Ангелівки, Козівського району), працювала дезінфектором в Тернопільському профдезвідділі.

Після одруження спочатку жили в гуртожитку. Після народження дитини, як і переважна більшість людей того часу, отримали квартиру, рослили дітей, їздили відпочивати.

Двері їхньої квартири завжди були відчинені для гостей.

Бабуся на даний час на пенсії та має 63 роки неперервного стажу.

Видатна історія Родина Вапничного Артема

В сім'ї цього учня є видатні предки, один з них його прапрадідусь - отець Степан Книш, другий- дядько по маминій лінії –знаний на діяч Тернопілля Ігор Герета.

Говорити про таких людей досить складно, тому що про їх діяльність написано безліч книг, статей. Всі вони зберігаються з пошаною в родині .

Отже, прапрадід Артема - єдиний беатифікований священик, який є уродженцем Тернополя.

Папа Іван Павло II 27 червня 2001 р. оголосив нових 27 українських мучеників за христинську віру та залічив їх до лику блаженних. Серед них був і о. Степан Книш.

Прадідусь народився у 1898 році в Тернополі. Сім'я була доволі заможна. Іван з раннього віку прагнув стати священником. Але дане палке бажання було відкладено через війну.

В рідному місті Степан вступає в українське військо УГА, в її лавах перебув жахи війни, епідемії тифу та потрапив у польський полон.

Після звільнення повернувся до родинної домівки. А через кілька місяців зміг здійснити свою мрію, що плекав все життя - поступив у Львівську духовну семінарію.

Після закінчення Львівської духовної семінарії, був рукоположений в священничий сан А.Шептицьким та у віці 30 років починає свою діяльність у парафіях на Львівщині. Він завжди працював щиро, завзято, піклувався про духовність своїх вірних. Дбав про розвиток читальні «Просвіти», громадсько-політичної свідомості селян. Його прізвище бачимо серед тих, хто постійно робив датки на «Рідну школу», Товариство охорони воєнних могил, Українського крайового товариства опіки дітей та інших національних інституцій.

Після 17 вересня 1939 р. в Західній Україні почалися репресії за український патріотизм, вірність рідній Церкві. Зрозуміло, що новою владою він, як і інші священники Греко-католицької церкви, розглядався ідейним ворогом, якого треба знешкодити. Тож на розправу довго очікувати не довелося. 25 травня 1940 р. у Нивиці прибули співробітники НКВС, які заарештували отця. Як засвідчили очевидці, це сталося тоді, коли він давав шлюб у церкві.

Більше на свою парафію і до своїх вірних о. С. Книш не повернувся. Спочатку його ув'язнили в ізоляторі районного відділу НКВС у Лопатині, а потім перевели у тюрму №2 (на Замарстинові) у Львові. Там і велося так зване слідство. Доказів якоїсь провини отця у чекістів не було та й не могло бути. Однак священник для них вже через свій статус мав бути покараний. І покарання прийшло з російської Москви через десять місяців. Особлива нарада при НКВС СРСР 29 березня 1941 р. винесла отцеві вирок – 8 років позбавлення волі у виправно-трудовах таборах. Ніякого суду не було, ніхто заарештованого не захищав, жодних речових доказів його провини не було пред'явлено. Отож, о. С. Книш не був засуджений, над ним вчинив розправу позасудовий орган, створений комуністичною владою Радянського Союзу для сваволі над невинними людьми і пришвидшення розправи над ними.

Після отримання вироку отець перейшов через кілька пересильних тюрем і врешті-решт був ув'язнений у виправно-трудовах таборі в с. Александровка (нині це населений пункт Саратовського р-ну Саратовської обл., Росія). Там, найімовірніше, він загинув.

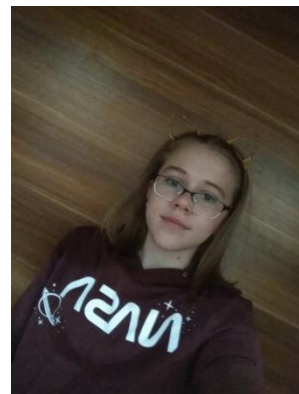

Отець С.Книш та його дружина

Педагогічна історія Родина Вікторії Борщівської

Я дуже люблю своїх бабусь і дідусів. Вони для мене є взірцем для наслідування, незалежно від віку і професії. Мій дідусь Степан і бабуся Валентина є прекрасними вчителями. Мені дуже приємно, коли я приїжджаю до них у село і чую слова вдячності і компліменти на їхню адресу. Вони виховали не одне покоління вдячних людей, які надалі сіють зерна доброти і любові в серцях уже своїх дітей. Наразі дідусь займає посаду завуча школи, де цінують його працю і не хочуть його відпускати на пенсію.

Моя бабуся Оксана отримала диплом агронома, проте все своє життя присвятила догляду за тваринами. Дідусь Андрій був дуже хорошим ветеринаром. Він врятував багато життів. Про допомогу до нього приїжджали з усього району. Слова вдячності лунають і до сьогодні. Шкода, що його більше з нами немає. Я вирішила продовжити його працю і стати ветеринаром

Бабуся Оксана і дідусь Андрій.

Бабуся Валентина і дідусь Стьопа

Ось такі - маленькі та великі, видатні та звичайні історії лише деяких з нас. Ми всі пишаємось нашими пращурами, бо це – наша родина. **Ми всі – український народ, який складається з родин малих і великих, дружних і працьовитих.** Як могутня ріка бере силу з маленьких джерел, так і наша країна збагачується маленькими родинами. То нехай же річка буде повноводною, а родина наша українська – красивою, щасливою і здоровою...

«ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ, ПРОСТО ЙДУТЬ...»
(виховний захід)

*Мирослава Стульська, заступник з виховної роботи
Наталія Василишин, педагог-організатор
ТНВК «ЗОШ I-III ст. медичний ліцей № 15»*

Ведуча: Слава Україні! - Героям Слава!

У кожної держави є такі події, які назавжди викарбовуються в історії країни, їхні дати пам'ятають протягом десятиліть, віків. Такі події назавжди змінюють хід історії та світогляд громадян. Таким став для нас, українців Євромайдан. Рівно 5 років тому, 20 лютого 2014 року, силовиками було здійснено масовий розстріл протестувальників з автоматичної зброї і снайперських гвинтівок. Кулі наскрізь прошивали саморобні металеві і дерев'яні щити. За три дні загинуло близько сотні протестувальників. Кожен з них заплатив за свої переконання надто високу ціну - власне життя.

Горить свіча і пам'яті сльоза
додолу з неї краплями стікає.
Земля ридає, плачуть небеса –
Майдан героїв з почесною ховає.
Їх взяв Господь, щоб ангелом в раю
В його садах довічно проживати.
Вони завжди залишаться в строю,
Про них народ пісні будеспівати.
Небесна сотня білих журавлів,
душа яких летить під небесами.
Ніхто із вас вмирати не хотів,
Хай вічна пам'ять лишитьесь за вами
Сьогодні туга душу розпина
Багато з вас в коханні не признались.
Надворі скоро втішиться весна.
Чому ж її ви, хлопці, не діждались?
Горить свіча і пам'яті сльоза
додолу з неї краплями стікає.
Земля ридає, плачуть небеса –
Героїв Україна пам'ятає.

Богдан Пісний

« Над землею тумани »

Ведуча: Їх назвали «Небесною сотнею», – українців, які загинули у Києві на Майдані, вулицях Грушевського та Інститутській. Гинули за честь, за волю, за право бути народом – джерелом і мірилом влади у власній

державі, за країну, в якій не страшно жити і народжувати дітей. За цю самопожертву українці їх канонізували – за велінням серця долучили до сонму Небесного воїнства на чолі з архистратигом Михаїлом, аби захищали країну від лиха, пильнували й оберігали її з небес... Сучасній українській поетесі Тетяні Домашенко, присутній на прощанні з полеглими майданівцями, наче з неба впали слова – Небесна Сотня Воїнів Христа. Так виник вірш – молитва.

Небесна сотня воїнів Майдану

Небесна сотня воїнів Христа
З мечем Архистратига Михаїла
З молитвою за Волю на устах
У Вічність із Майдану відлетіла.
Небесна сотня воїнів святих
І душу, й тіло склали за Свободу,
За розбрат нації взяли на себе гріх,
Освячені любов'ю до народу...
Вся Україна – Мати під хрестом,
Її серце меч прошив нестерпним болем,
У душу увірвався напролом,
Сльоза пече й тече кривавим морем.
Цвіт нації узято на приціл,
Все нових кілерів злочинець-кат шукає,
Щоб ми не чули крику породіль,
У зав'язі невинний цвіт вбиває.
О мій народе, мученик святий,
У Вічності хвилиною мовчання
І Час, і Простір вмить перехрестив
У серці матері молитвою прощання.
Покров Небесний в зорях золотих,
І «Ще не вмерла...» над Майданом лине –
Молитвою сердець усіх святих
Творець Всевишній славить Україну!

Тетяна Домашенко

Ведуча: Кожна значна історична подія обирає притаманні лише їй символи. Часом самі не відаємо, чому такий знак ураз з'являється. Вже майже сотню років співали лемки пісню про те, як «пливе кача по Тисині», про розмову сина з матір'ю, який сам не знає, де погине, але відчуває, що поляже. Можливо героя пісні кликали fronti Першої чи Другої світової воєн, а можливо, національно – визвольні змагання. Під час трагічних подій на Майдані давня пісня згорьованих лемків «Пливе кача по Тисині» стала смутком душі всього українського народу. А ще незаперечними символами Революції Гідності стали шини,

саморобні щити активістів, бронежилети та каски, пляшки з-під коктейлів Молотова...

Колись приїду до Києва..

Колись я приїду до Києва з сином
Колись...Як цвістимуть каштани...
Під небом пройдемоь високим і синім
Пройдемоь ошатним Майданом...
Торкнуся, припавши на мить на коліно
Гладкого новенького бруку...
Він все ще гарячий! Це так неймовірно!
Давай, приклади свою руку...
– То сонце нагріло! - і в сина усміщці
Шукатиму трохи розради...
– Ні, сину, не сонце... На цьому ось місці
Горіли колись барикади...
Людей, що піднялись на ці барикади,
Ніщо не могло подолати!
Ніякої сили не було у влади,
Лиш страх, брудні гроші та грати...
І люди боролись... І найсміливіші
Дивилися снайперу в дуло...
І лилася кров... Але найголовніше, -
Війни в Україні не було!
Ось там можна їх імена прочитати...
Я всіх називати не стану...
-А що там? Чому стільки квітів там, тату?
– Це стела героїв Майдану...
– Цікаво?... Навіщо туди поносили
Ці шини від автомобілів?
–Це замість вінків... Це тепер, ніби символ.
Це знаки для всіх зрозумілі...
Мій син промовчить і спитає останнє:
(Мов вітром холодним подуло!)
-Я все розумію...Одне лиш питання:
Чому тебе з ними не було?

Ведуча: Серед загиблих майданівців були люди різних верств населення. Юні та сивочолі. Багатодітні батьки та молоді юнаки. Заробітчани та кандидати наук. Жителі різних куточків України та приїжджі з ближнього зарубіжжя...

Одного дня мене спитає син
- "А що це за юнак на цьому фото?
Чому ти плачеш уже декілька годин,
І на обличчі в тебе, мамочко, скорбота?"

- "Це, сину, Нігоян Сергій,
Він перший, хто загинув на майдані,
Один з мільйонів, що у лютий сніговій
Повстав проти жорстокості тиранів..."

- "А це, матусю, ось це хто такий,
Що має двох собачок на руках?"

- "Жизневський Міша, сину.." - А у горлі ком терпкий
"Брат-білорус, що вибрав український шлях..."

- "А цього хлопця, мамо, я впізнав,
Це той, до кого ходимо ми часто
Це той, для кого в букет квіти я зривав,
Це Роман Гурик!" - каже моє щастя...

- "А хто оцей юнак? Про нього розкажи" -
- "Костенко Ігор, він був журналістом
В серденьку пам'ять ти про нього збережи,
Бо в нього, як і в тебе, спорт був життя змістом".

- "Ну а на цьому фото, мамо, це ж курсант?
Він на чийй був стороні, коли стояв майдан?
Який для себе вибрав варіант -
Свободи чистий дзвін чи шум кайдан?"

- "Це, синочку, Голоднюк Устим,
Той, що був в блакитному шоломі
"Небо падає!" кричати він просив,
Коли в огні тонули ми і в громі..."

- "Тебе, кровинко, прошу, - пам'ятай усіх
У пам'яті і серці бережи їх імена,
Вони життя своє віддали за твій сміх,
Й підняли Україну із самого дна"...

Ольга Бойко 11.08.2014

«Тільки щоб не даремно»

Ведуча:

Був ранок 20 лютого 2014 року. Після трьох місяців протестів країна завмерла в очікуванні і непевності. Майдан був відрізаний від цілого світу: метро зупинилося, під'їзди до Києва заблоковані. Саме 20 лютого влада оголосила перемир'я. Протестувальники відтіснили силовиків від монументу Незалежності, звільнили Жовтневий палац та Український дім. Раптом по майданівцях відкрили прицільний вогонь на ураження, ймовірно снайпери розташувалися на дахах готелів «Козацький» та «Україна».

Ведуча:

Справжні бої розгорталися в центрі Києва на вулицях Інститутській, Грушевського, на Європейській площі, майдані, у Маріїнському парку!

Навколо вибухи, стогін, горе. Спецпризначенці стріляли у людей, закидали їх світло-шумовими та газовими гранатами, били, віддавали «ті тушкам», які добивали майданівців. Протистувальники кидали у відповідь бруківку, запальну суміш, фаєри. Кількість загиблих становила вже понад десять, поранених – близько тисячі. Пізно ввечері силовіки починають штурм Майдану, займають Український дім та грабують Музей історії Києва, підпалюють будинок профспілок, у вогні якого згоріли люди. Тодішня влада оголосила «антитерористичну операцію», Майдан зайняв оборонні позиції. Серед протестувальників були і зниклі безвісти. Так з'явилась Небесна Сотня.

Лист до матері

Не чекай мене, мамо, додому, бо додому я вже не прийду.
не чинив, мамо, зла я нікому, захищав лиш країну свою.
Не стріляв у людину я, мамо, бо любити ти вчила мене.
ну, а тих, хто у мене поцілів, людський суд уже не мине.
Ти пробач, що тебе я покинув, що поїхав в далекую путь.
знаю, снайпер цілився в мене, а попав в твоє серце і груди.
А хотілося, мамо, так жити! Я ще зовсім не думав про смерть,
та я мусів так рідна вчинити, щоби владі сказати цій "Геть!"
Та не плач, моя рідна матусю. Сонце зійде - ти стань на поріг.
Бог одну тебе з горем не лишить, і народ не простить їм цей гріх!

М.В. Сковронська

21.02.2014

Відеоролик пісні «Куля, що вбила мене»

Потім країна почала дізнаватися імена своїх героїв.
Кожна історія викликала гострий пронизуючий біль, всеохоплюючий гнів та безсилля. Кожна нова сповідь закарбувалася в пам'яті. Прийшло розуміння, що героїчні подвиги цих звичайних людей не можуть бути забутими.

Пам'яті Небесної сотні

Помолимося ми нині за своїх,
За тих, кому відкрите Богом небо
За тих, хто так загинув за своїх,
Не боячись ні кулі, ні чужих,
Боронячи усіх й чийогось тата.
І плаче тихо чиясь мати,
І в голові страшений біль
Сурмить на всю країну мить скорботи
І пам'ятаєм, любимо ми Вас,
І не забудемо до віку тієї очі,

Ви будете в росі на рідних тих полях,
В проміннях сонця й під покровом ночі
охоронятимете скільки, буде мочі.
Зустрінем вас у усмішках дитячих,
У серцях рідних, молодих, гарячих
І вільно Ви пройдете в любий дім
І горді всі про Вас згадати
Та тільки зараз тяжко на душі
Бо тяжко Вас усіх нам відпускати
І плаче те майбутнєє лице,
І жаль і туга розриває груди,
І в голові те добреє плече, той героїзм
І дякую за все...

Христина Дівчур

«Вони жили та відійшли у вічність з твердим переконанням, що рабів до раю не пускають», - вважає художник Мар'ян Лунів. На полотні «Причастя до вічності» зобразив Сергія Нігояна та Устима Голоднюка. Останньому було 17, і у батьків він був єдиним. Наймолодший герой Майдану - Назар Войтович.

Дивися, мамо, день який ясний,
А ти рідненька, так нестримно плачеш...
Напевне, знову, в тім моя вина,
Але, матусю, ти мені пробачиш...
І не тужи над тілом ти моїм,
Страшених ран тих бачити не треба.
Я завжди буду хлопчиком твоїм
І вітерцем горнутимусь до тебе...
Матусю рідна, так багато нас
Сьогодні полягло за Україну...
Весною ж пахне... Скоро у садах
Лунати буде пісня солов'їна...
Не плач, матусю, і мені пробач,
Що не вернувся я живим до тебе.
Я буду тут, поки стоїть Майдан,
А потім, мамо, я піду на небо..

«Мамина молитва»

Ведуча: Антиукраїнська, антинародна злочинська влада сподівалась, що жорстокі каральні заходи придушуть спротив народу та, побачивши жах нею скоєного, ганебно втекла, чим обурила свого господаря – володаря Кремля. Не зумівши утримати Україну через підконтрольну собі владу, Путін почав військове вторгнення.

Несамовитий Третій Рим,
Судомлячись фантомним болем
Від Криму захищає Крим,
Себе вкриваючи ганьбою.
Чергові карлики Кремля
Не усвідомлюють уперто,
Що це давно не їх земля.
Але імперська хить інертна.
Давно почив СРСР.
Та, не питаючи народу,
Несе російський БТР
Ніким не прохану «свободу»
«Хотят лі рускіє війни?» –
Писав колись поет нещиро.
Не знаю. Тільки їх сини
Уперто не бажають миру.

В.Чепіжний

Ведуча: Розгубленість нової влади щодо кримських подій підштовхнула Кремль на агресію на Сході України. Та не так сталося, як хотів агресор – на спротив піднявся український народ, відкривши непереможний другий фронт.

Ведуча: Дорогі українці! Я сьогодні звертаюся до вас. Будьмо ж гідними великої слави героїв України, які твердо вірили, діяли, знали: українська нація народилася тоді, коли в її обороні впала перша крапля червоної української крові на чорну українську землю. Українська нація існуватиме доти, доки хоча б один українець буде готовий покласти своє життя в її обороні.

Відкриймо для себе великі заповіти героїв України, заповіти, написані для нас, нащадків, кров'ю і потом впродовж тисячоліть. Сьогодні від нашого покоління в цілому і кожного з нас зокрема, залежить чи звучатиме гордо і могутньо ім'я «Україна» та «український народ» в третьому тисячолітті на вершинах людської цивілізації, чи кане воно у забуття, зазнавши духовної і фізичної смерті.

Не зрадьмо Героїв Небесної Сотні,
Які полягли у священному серці
В ті пам'ятні дні, нелютнево спекотні.
Хай попіл Майдану нам стука у серце!
Гадали, що воля нам буде – як море.
А волі поки що – маленьке відерце.
І влада така ж, як була – непрозора.
І попіл Майдану нам стука у серце!
Країна на Сході трима оборону,
Гримлять канонади шаленими скерцо.

Та тільки міцніше стають батальйони –
Це попіл Майдану їм стука у серце.
Ми вистоїм, брате. – Інакше не можна.
Іще задамо окупантові перцю!
Чекати недовго – вже майже у кожне
Той попіл Майдану колотить у серце.

В. Чепіжний. Січень 2015 р.

«Не твоя війна»

Ведуча: Для вас, теперішніх молодих українців, в час, коли бути патріотом серед своїх ровесників стало вже не модним, а звичним, нормальним явищем, в час, коли ідея українського патріотизму в руках вправних політиканів все ще залишається знаряддям в боротьбі за владу, важливо як ніколи усвідомити, що нема особи позалюдською спільнотою, нема особистого добра, поза добром народу і держави, до якої ти належиш, і той, хто відмовляється бути вірним інтересам своєї Батьківщини, свого рідного народу, буде примушений служити добру чужого народу.

«РАБІВ ДО РАЮ НЕ ПУСКАЮТЬ...»
(*про юних героїв Небесної Сотні Устима Голоднюка та Назарія Войтовича*)

Людмила Береза
*учитель української мови і літератури
Тернопільської спеціалізованої
школи I-III ступенів №7
з поглибленим вивченням іноземних мов*

Анотація

Народознавче дослідження проведено про життя юних Героїв Небесної Сотні, наших земляків зі Збаражчини Устима Голоднюка та Назарія Войтовича.

Мета роботи – простежити за долями непересічних хлопців, показати їхню небайдужість до долі своєї країни, безмежний патріотизм та силу духу. Ці постаті заслуговують неабиякої нашої уваги не лише як зацікавлених визначними людьми рідного краю. У наш непростий час, коли людина накликає на себе небезпеку всіма доступними їй цивілізаційними засобами, коли праця людини втратила привабливість, а життя стає безцільним, треба згадувати імена людей, які прагнули змінити світ на краще, віддавши за це свої життя.

Устим Голоднюк - хлопець з невеликого міста Збараж, який з раннього дитинства вірив, що колись здійснить подвиг. Виростав справжнім патріотом, любив життя у всіх його проявах...

Назарій Войтович – наймолодший Герой Небесної сотні, уродженець Збараського району. Мріяв стати художником, його картини завжди були просякнуті Україною...

Чому ж так сталося, що снайперська куля вкоротила їм віку? Чому ангел-охоронець їх не вберіг? Мабуть, і на небесах потрібні найкращі...

Вчинки Героїв заставляють задуматись над сенсом життя, над призначенням людини на Землі і взагалі спонукають думати.

Зміст

I. Устим Голоднюк.

1. Хотів бути військовим.....
2. «Устиме, обережно!».....
3. «Небо падає».....
4. Вічний постріл у блакить.....
5. Назавжди у пам'яті.....
6. Зворушливий лист сестри
7. Вірші-посвяти Устиму Голоднюку.....

II. Назарій Войтович

«Наймолодший Журавлик Небесної сотні».....
 «Не вірю, що сина вже нема».....
 Роботи Назарія Войтовича.....
 Вірш-посвята Назарію.....
 III. Висновки.....

Устим Голоднюк

Він народився у серпні, як і незалежна Україна. Для нього вона була понад усе. На столичному Майдані перебував упродовж трьох місяців. Батькові мовив: «Якщо ми підемо звідси, України завтра не буде». Не пішов, але навечно став воїном Небесної Сотні. Свій 20-й серпень уже зустрів у вічності. Його Україна свій 25-й день народження зустрічає у борні, але знає, що її єдність та волю бережуть справжні Герої — такі, як він, Устим Голоднюк.

Хотів бути військовим

Батьки нарекли Устима рідкісним ім'ям, що означає «справедливий». Коли снайперська куля на київському Майдані забрала життя в сина, тато, Володимир Васильович, було, навіть картав себе, що саме так назвав свого первістка. Устим мав загострене почуття справедливості, а ще любив рідну Україну.

Вчителі згадують, що в молодших класах хлопець захопився малюванням. У його альбомі з'являлися українські хати під солом'яними стріхами, синьо-жовті прапори, блакить неба. Відтак узявся ліпити з пластиліну, в тому числі й фігурки козаків зі списами та шаблями, повстанців. Був навіть випадок, коли вчитель на уроці зауважив, що Устим має такий характер, як його славетний тезко Устим Кармелюк. На те учень серйозно та впевнено відповів, що колись і сам обов'язково стане героєм. Батьки ж виховували сина на прикладах життя козацьких лицарів Нестора Морозенка, Богдана Хмельницького, провідника-краянина УПА Кліма Савури.

Устим Голоднюк надто хотів стати військовим. У 14 років він не побоявся відірватися від домашнього затишку і у Львові продовжив навчання у військовому лицейі ім. Героїв Крут. Одначе мрії не судилося збутися через здоров'я. І тоді він вступає до Бережанського агротехнічного інституту, де студіює електротехніку. Мати, Ірина Володимирівна, каже, що за сина була спокійна. Він не боявся самотійного життя, активно займався спортом, тренувався, бігав, його не діймали згубні звички. З чоловіком пані Ірина розлучилася, коли Устимчикові було вісім років. Розійшлися, як каже Володимир Голоднюк, цивілізовано, тож син не поривав зв'язки з татом, часто приїжджав до нього, допомагав по

господарству, дуже любив свою маленьку сестричку по батькові Ангеліну. Тато теж цікавився синовими справами.

«Устиме, обережно!»

Коли піднявся Майдан, Устимова мама перебувала на заробітках за кордоном. Юнак тим часом вирішив висловити власну громадянську позицію у протестних акціях у столиці. Про це він не повідомив своїх близьких. Побачили побитого Устима вже з телеекранів. На голові хлопця від беркутівської нічної «зачистки» 30 листопада залишився шрам із 12 швами. Матері про це розпови родичі, тож Ірина Володимирівна під час телефонної розмови із сином спершу промовчала, гадала, що Устим сам поділиться подробицями. Але те, що він залишився на Майдані, з Устинових уст почула, вітаючи його з Новим роком. Узялася, було, переконувати сина повернутися додому. Але збагнула, що дарма: Устим обрав свою дорогу і вже не зверне: «Коли вже почав цей Майдан, то маю до визначеної мети достояти».

На рідне Тернопілля Устим відлучався з Майдану лише на кілька днів. Завдяки цьому 18 січня мати мала можливість з півгодини поговорити з сином, відчутти його стан душі. Останніх кілька Устимових слів у слухавці вона почує незадовго до його відходу в сине небо: юнак тоді саме ввійшов у метро, де було гамірно та поганий зв'язок.

Материне серце відчувало наближення непоправної втрати. Устим прийшов у її сон. Власне, це був відбиток світлини-портрета, що стояв удома на видноті. З неї юнак посміхався на тлі осіннього яскраво-жовтого листя. Ірина Володимирівна на якусь мить пораділа, але раптом стривожилася, стало страшно й вона закричала: «Устиме, обережно!» Зранку одразу зателефонувала рідній сестрі Марії, яка вже перед тим зустрічалася двічі з хлопцем на Майдані. І втретє 16 лютого рушила туди, побачилася з племінником, передала йому речі та харчі, заспокоїла його матір. У цей час у майданівських лавах стояв і Устимів батько. Мовить: «Хотів забрати сина додому. Він дуже змарнів, спав по кілька годин, завжди був на передовій. Але він був дорослим, і в мене не вистачило аргументів переконати його. Устимчик тоді сказав: «Батьку, якщо ми підемо звідси, України завтра не буде». Я вирішив залишитися із сином».

«Небо падає»

На Революцію гідності Устим поїхав волонтером польового табору, стояв на варті та охороняв стелу. Згодом вступив до 38-ї сотні Самооборони Майдану, яка після його загибелі матиме ім'я Устима

Голоднюка. Але спершу біля нього навечно впаде білорус Михайло Жизневський. Та це не злякає юнака, бо, за словами батька, він свято вірив у перемогу добра над злом. З нього знімали крижинки у сильні морози, а він лише віджартовувався: «Це ж — Водохреще».

Та й відомий тепер вислів «Небо падає» спершу його побратими сприймали радше з гумором. Коли ж Україна дізналася про перші жертви народної боротьби зі злочинним режимом, це висловлювання вже стало кодовим. Коли звучало «Небо падає», побратими знали, що наступають беркутівці. Сам же юнак вигадав собі позивний — «Тотем». Після студентського побоїща 30 листопада міліція зацікавилася Устимом, почала збирати матеріали, переслідувала хлопця. Отож прізвища свого він не називав нікому, навіть сотник його сотні знав хлопця лише як Тотема.

«Лежала каска кольору блавату, на ній криваві маки розцвіли», — так відгукнеться на смерть Устима тепер відома вже українська поетеса з Португалії Оксана Максимішин-Корабель. Власне, цей блакитний шолом, відомий нині кожному українцеві, зберігається в прокуратурі.

Устима дратувало, що майданівців вважали екстремістами, терористами, адже вони постали за демократичне, європейське майбутнє України. Тому зелену військову каску юнак перефарбував у блакитний колір ООНівського миротворця. Навіть вірив, що шолом такого кольору вбереже його. Батько ж, коли побачив, що на Майдані вже ходить смерть, поїхав до Тернополя, купив на металобазі п'ятиміліметрової сталі й власноруч зробив бронезилет для сина. Привіз, а Устим уже мав заводський. Тож Володимир Васильович сам «бігав у своєму витворі-залізничці» під час розстрілу снайперами неозброєних людей.

Вічний постріл у блакить

Тієї лиховісної ночі 20 лютого батько востаннє бачив Устима о 3-й годині. Син заступив на варту біля Михайлівського собору. Володимир

Васильович мав відпочивати, але чомусь сон не брав, і чоловік до 5-ї ранку ходив барикадами, зайшов у Збаразький намет, попив кави, знову пішов до вуличних укріплень. Десь о 8-й пощастило з телефону почути Устимів голос, хлопець повідомляв, що зараз перебуває біля Головоштамту. Попросив сина підійти до нього, до ялинки. Доки Устим йшов назустріч татові, розпочалася атака. Батько із сином уже не побачилися, хоча ще зробили один одному кілька телефонних дзвінків.

Уже після трагедії Володимир Голоднюк на відео, відзнятому іноземним оператором, побачить, як годинник показує 9 годин 37 хвилин, Устим біжить і витягує мобільник, це, власне, він набирав номер батька. Устим

був біля Жовтневого палацу, а Володимир Васильович — на Інститутській, під мостом. Як видно з відео, юнак ще виносив з-під обстрілів своїх загиблих побратимів, щонайменше двох. Коли знову підбіг до полеглого, снайпер влучив у блакитну каску хлопця...

Про загибель Устима батькові повідомила сестра першої дружини Марія. Вона прочитала цю жахливу інформацію в Інтернеті.

Володимир Васильович разом ще з одним молодим збаражчанином чи не півтори години бігали київськими вулицями та будинками, що стали прихистком для майданівців. В Українському домі сказали, що тіло

Устима лежить у готелі «Україна». «Одна куля пробила Устимів блакитний шолом, я сам його знімав. Очі синові теж сам заплющував навічно», — тремтячими устами мовить батько. Так небо впало на Устима...

Назавжди у пам'яті

Поховали Устима в рідному Збаражі на центральній алеї місцевого кладовища біля могил українських січових стрільців, багато з яких теж молодими поклали голови на вівтар борні за волю України. Нині у райцентрі іменем Устима Голоднюка назвали вулицю, по смертю він став Почесним громадянином Збаража. На фронтоні другої загальноосвітньої школи, де навчався хлопець, 1 вересня урочисто відкриють меморіальну дошку, а в шкільному музеї — експозицію, присвячену Устимові та Героям Небесної Сотні.

Його мама передасть сюди особисті речі сина — куртку, в якій він уперше поїхав на Майдан, бандану, фотографії, а також фігурки козаків, які він ліпив із пластиліну. Камуфляж, в якому загинув Герой, тепер зберігають у Збаразькому краєзнавчому музеї. Уже розробили проект пам'ятника-меморіалу, що має постати на Устимовій могилі. Це буде козацький хрест, тризуб і стела з останніми словами молодого Героя: «Рабів до раю не пускають!»

12 серпня Устимові мало виповнитися 20 років. У рідному Збаражі цю дату вшановували впродовж трьох днів. Започаткували турніри його пам'яті з футболу, волейболу та гирьового спорту. У церкві відправили панахиду, а біля могили Героя відбулося поминальне

віче. Майданівець Елвін Мансоров зазначив, що Устим за три місяці їхнього знайомства зумів змінити його світогляд, уявлення про життя.

Зворушливий лист сестри до брата у день його народження...

12 Сер 2014

Сестра Героя Небесної сотні Устима Голоднюка — Ірина Левандовська написала зворушливого листа і поділилась ним у соцмережах.

«Сьогодні Устимчику мало б виповнитися 20 років! Мені і досі не віриться що його немає! Весь час відчуваю, що треба не забути подзвонити, чи хоча б написати привітання!

Мій рідний, мій хороший, турботливий братику, усміхнений і щирий! Я дякую Богу, що ми хоч і були далеко один від одного, всерівно були друзями, що Ти бачив моїх дітей, і що вони знають Тебе, і пам'ятають не з розповідей...

Никодимчик і досі просить Тебе, щоб ти приїхав в гості, каже, що дядько Устим його найкращий друг, і що то нічого що Ти тепер Ангел, всерівно прилітай до нас! Пам'ятаю, як Тебе смішило те його «дядько Устим»...

Я дякую Богу, що Ти кохав і був коханим, що Ти встиг побути щасливим... Я люблю Тебе...я знаю, що Ти десь є! І мені байдуже де, байдуже, що я Тебе не бачу, Ти є! Так як Ти мене підтримував завжди, більше ніхто не вмів...Ти був наче моєю репетицією...я зростала з Тобою, моїм молодшим братиком і відчувала таку відповідальність за Тебе, наче за свого синочка...і потім, я хотіла щоб у мене обов'язково був син, схожий на Тебе... Я дякую Богу, що ми стільки хорошого з Тобою встигли сказати один одному перед моїм від'їздом!!! Я щаслива, що у мене є Ти! І, можливо, хтось скаже, що я зациклилася, що треба жити далі...але це не так, я не страждаю...я дякую за все...і мені чомусь здається, якщо я це напишу...Він прочитає...», — написала сестра Устима.

Вірші-посвяти Устиму Голоднюку
Вірш-присвята Устимові

Тут було все – любов до України,
І гордість за народ непоборимий,
Країна вся – від шахт до полонини,
Степи безкраї і Дніпро неспинни! й.

Був також сум за тих, хто за безцінок
Сумління, душу і любов продали.
Це через цей безглуздий, дикий вчинок
Навколо друзі і брати вмирили!

Закрились очі... Але вже без жалю.
Бо знав юнак, що з попелу убитих
Нова країна, наче фенікс встала,
Нових людей – свободних і відкритих.

Він вмер за нас – за мене і за тебе,
Найвищу Божу Заповідь сповнивши.
Пішов із побратимами до Неба
Нам своє праве діло залишивши.

Тому не маєм права занехати
Потуг створити нову Україну!
В собі рабів потрібно подолати,
Щоб рідний край підняти із руїни!

Ми мусим підлий страх із серця стерти,
Зламать розпуки й жаху чорні ґрати.
Бо краще нам героями померти,
Ніж все життя у страху існувати!

А сили і наснаги має дати
Той спогад про героїв юних, світлих,
Які пішли за свій народ вмирати –
Хай вічна пам'ять буде їм у світі!

Ігор Бенько

Устим живий! Герої не вмирають!
Світлій пам'яті Героя України Устима Голоднюка
Пекельний біль стискає душу,
Застигла кров по венах не тече,
Я вільний, я не раб, я мушу,

Друзям у боротьбі підставити плече.
За себе, за народ, за Україну,
За волю на землі, для всіх людей,
Я, завжди, буду Україні вірним сином,
Не відступлю я від своїх ідей...
...спинився час, усе так почорніло,
всі метушаться, бігають кругом,
брати несуть моє вже бездиханне тіло,
насправді, а здавалося це сном...
Скерована дияволом рука,
який ховався в снайперському тілі,
направлена була на юнака,
і не здригнувшись мітила по цілі...
Упав, упала долу каска синя...
Вже не піднявся із землі юнак,
Не дочекаються додому сина
«Упало небо»... не прийде весна...
Боже, прийми Героїв всіх до Раю,
Вічна їм пам'ять і вічний покій!
Устим живий! Герої не вмирають!
Вкраїна знає своїх дочок і синів.

Ірина Біркова

Небо падає! Устиме, де ти?
Небо падає! Устиме, де ти?
Прийди до нас, на захист стань,
У нас війна — і танки, й міномети,
Вернись і збережи країну від страждань...
Небо падає! Устиме, чуєш?
Нам так потрібна твоя допомога,
Кому ти у цей час життя рятуюєш?
Прийди до нас, якщо є змога...
Небо падає! Устиме, відгукнися!
Роздирають Україну на шматки,
Брати з Донбасу від нас відреклися,
Вбивають наших й переламують кістки...
Небо падає! Устиме, де ти заблукав?
Ти ж просив, щоб кликати, коли біда,
Не здаватись всіх нас закликав,
Щоб перед дітьми не було стида...
Небо падає! Вже впало... Устиме...
За що всі ці страждання терпимо?
Я прошу, повернись, й небесних побратимів
Усіх... Візьми з собою! І тоді заживемо!

Ще досі я живу в ілюзії простій,
Що ти живий... Та вже тебе немає...
Й сьогодні, коли хлопці знову йдуть у бій
ТИ бережи їх, нехай смерть їх оминає...
22.07.2014

Ольга Бойко

Герої, мамо, не вмирають!

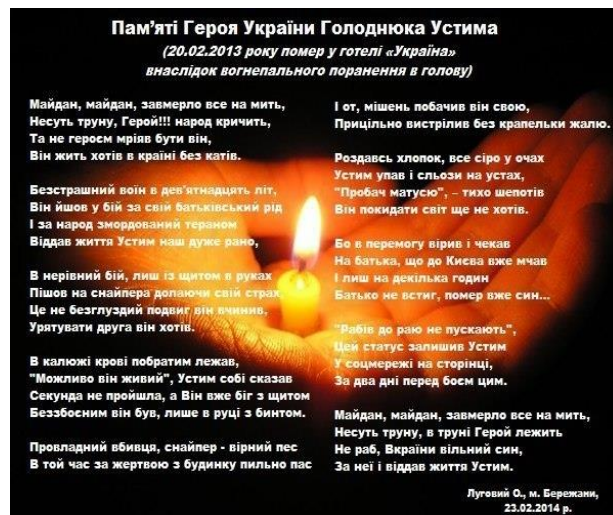
У пам'ять Устимові Голоднюку
Цвітуть каштани біло-біло,
алея в Києві ожила...
Та не забути нам ту мить,
і кров полеглому Устима,
І біле голубе крило
на землю добро не принесло.
Життя Устиму не вернуло...
Перед очима все життя промайнуло,
мов мить іскрою, пуля пролетіла
Устиму в синю каску влучила...
Мамо, ти, прости
та на алею слави приходи,
Богу за мене помолись.
Під дерево присядь,
і мить щасливу пригадай.
І сумно, мамо, нам було
та ми із батьком не здались...
Героями ми стали!..
Батько живий, а я у сотні.
Не плач, матусю, син живий...
Герої, мамо, не вмирають!
Вони живі, жива історія моя.
Пройдись, матусю, по алеї —
вона жива, і біла-біла
як голубе білесеньке крило.
07.04.2014

Марія Гірняк

До раю рабів не пускають...

Устиме, Устиме... Чому ти покинув
Цю землю таким молодим?
З Небесною сотнею в небо полинув,
Щоб краще жилося усім.
Був у мами єдиним сином,
Та покинув її... і свій дім...
Казав ти: «До раю рабів не пускають...»
Вільним був і залишився ним.

А матері серце від болю ридає...
 Тебе її не замінить ніким.
 Хоч світ увесь чує «Слава Героям!» —
 Та ти був для матері світом усім.
 Не знав тоді батько, як їхав у Київ,
 Що в Збараж тебе поверне в труні,
 Він може гордитися сином-героєм...
 Та біль на душі й сивина в голові...
 Герої не вмирають! Ти житимеш
 вічно!
 Ти України вірний син!
 Той дух правди й волі незламних
 героїв
 Потрібно пронести живим.
 Здобув ти свободу для свого народу,
 Про тебе розкажуть покоління нові,
 Щоб більше ніколи не бути рабами
 На своїй Богом даній землі.
Надія Тхір

Назарій Войтович

«Наймолодший Журавлик Небесної Сотні»

Світловолосий, з веснянкуватим обличчям. Завжди привітний, щирий, дещо замріяний. Він був єдиною дитиною в сім'ї, тепер – частинка "Небесної сотні". Так описують Назара Войтовича із села Травневе Збаразького району, який загинув на Майдані, його однокласники. Хлопець навчався на третьому курсі відділення дизайну Тернопільського кооперативного коледжу, обожнював живопис. Усі роботи Назара мали український дух, на малюнках зображав калину, тризуб чи козаків, захоплювався історією України, УПА, каже двоюрідна сестра Назара – Аня -Назар захоплювався малюванням,

історією України, сам по натурі він був правим, революціонером, часто говорив, що революція без жертв не буває, напевно, так йому і справдилося, – згадує двоюрідна сестра Назара.

Саме патріотизм підштовхнув юнака в останню хвилину поїхати на Майдан до Києва. Ще в середу 19 лютого минулого року Назар був на парах, а ввечері мав віднести до автобуса, який їхав на Київ, речі для столичного майдану.

– Ходили по Тернопільському майдані, я пішла швидше, а він ще залишився. Я до нього пізніше передзвонила і він дуже кудись спішив. Я думала, що його не візьмуть на майдан, бо йому було тільки 17, а брали повнолітніх. Я думала, що його не візьмуть в автобус, надіялася, що він все таки туди не збирається. На другий день вияснилось, що він все таки був в Києві і сталася ця трагедія, – каже подруга Назара Войтовича Юлія Демчук.

Назар приїхав на майдан опів на восьму двадцятого лютого, а вже через дві години снайперська куля вцілила йому в обличчя.

-Навіть не віриться, що минув аж рік з такої сумної для нашої групи дати – смерть Назара. Згадуємо його з позитивної сторони, бо на всіх фотографіях навіть видно, що він усміхнений такий хлопчина, він таким був по житті, – каже одногрупниця Назара Войтовича

Він часто приходив до своєї школи в селі Травневе Збарзького району і обіцяв намалювати картину у свій клас.

-Так сталося, що не намалював. Напевно та остання картина, це була картина його власною кров'ю, на похороні казала класний керівник Назара Войтовича

Прощалися з Назаром Войтовичом 22 лютого 2014 року у його рідному селі. Провести в останню путь наймолодшого воїна Небесної сотні прийшло тисячі людей.

– Я сьогодні стою біля труни спочилого Назара. Серце обливається кров'ю, бо я його хрестив. Маленькою дитиною він разом з іншими хлопчиками прибіг до нашого храму. Разом зі мною він звершував богослужіння, прислуговуючи в нашому святому храмі, - каже священник.

У кооперативному коледжі, де навчався Назар створили куток пам'яті. Школа села Травневе носить ім'я Назарія Войтовича, на фасаді навчального закладу встановили барельєф убитого снайпером хлопця, а також поблизу школи односельці звели Пагорб Гідності Героя. У п'ятницю, тринадцятого лютого 2015 року в школі відкрили музей наймолодшого Героя Небесної сотні. Там зберігатимуть речі, які належали

юнаку. У храмі Покрови Святої Богородиці священники відправили поминальну службу.

24 лютого 2015 року відкрито біля коледжу барельєф. «Для того, щоб увіковічнити пам'ять, щоб всі прийдешні покоління бачили на кого треба рівнятися і як треба жити, щоб робити від кожного залежне для нашої держави», - каже директор Тернопільського кооперативного торговельно-економічного коледжу Василь

Мулярчук.

«Тепер він частина Небесної сотні, - пишуть однокласники хлопця. - Герой своєї країни і подій, що завжди спалахуватимуть у наших серцях “майданівським вогнем”».

Юрій Войтович: “Не вірю, що сина вже нема”

Хата Войтовичів – поблизу сільського храму. І щораз, коли звучать дзвони, у батьків Назарія стискається від болю серце.

– Не вірю й досі, що його вже нема. Б'ють дзвони, а мені здається, що то все за Назарієм споминають і тужать. То була чиста, світла душа, єдина наша дитина... – каже батько Назарія – Юрій Петрович.

Розмовляємо у садибі Войтовичів. Двоповерхова, добротна збудована і затишна, вона, водночас, віє пусткою. Відчувається, що тут чогось, чи точніше, когось, не вистачає.

– Все що бачите, я своїми руками робив. Назар охоче допомагав. І ці сходи на другий поверх, і перила, стіл у верхній хаті, підлогу – все робив сам і тішився, що до цього Назар долучається. Все для нього робив, для сина, – розповідає згорьований батько.

Заходимо у невеличку Назарову кімнату. Столик, полиці з книгами, мольберт, за яким любив сидіти юний господар цієї оселі. Книг багато. Переважно – про історію України.

– Він дуже багато читав. Захоплювався малюванням, хотів стати дизайнером, тому пішов вчитися у Тернопіль, в кооперативний коледж. Він часто мене запитував, чи я знаю, який нині день і що було знаменного цього дня в історії України. Знав чимало фактів, подій. Зачитувався історичними книгами, збирав старовинні речі, монети, ходив у походи рідним краєм», – продовжує пан Юрій.

– Коли почався Майдан, він зразу казав, що поїде туди. Ми з дружиною його відмовляли, але він налаштувався – і все. Він був таким – як задумав щось, то вже не переконаєш відмовитися від цього. Навіть із бабцею мало не посварилися, бо вона не хотіла його відпускати, плакала. А я думаю – нема ради. Сам би поїхав з ним, але велика господарка, треба це все обходити. На базарі купив йому теплі речі, добре взуття. Дав гроші на дорогу. Поїхав у середу, 19 лютого. Прибув у Київ вранці. А вже о 9.45 раптом з його телефона хтось дзвонить. Телефонувала якась жінка і сказала, що Назара вже немає у живих. Був у перших рядах. Десь трохи вище Жовтневого палацу.

Ось він – цей мобільний телефон, з якого родині Войтовичів надійшла скорботна вістка. Юрій Петрович каже, що вони з дружиною від того дня його ні разу не включали, не можуть навіть дізнатися, куди востаннє тоді дзвонив їхній єдиний син. Пан Юрій бере мобілку і кладе її у шухляду Назарового письмового стола.

– Увесь час думаю, коли будуть покарані убивці нашого сина та інших людей, які загинули під час Революції Гідності? Бачу, що все це затягується, відкладається. Ми вже не маємо сили жити в такій атмосфері, коли убивці десь ходять на волі. Я себе заставляю щось робити, якимось відволіктися. Але світ мені немилий. А жінка – то взагалі, більше мовчить, як говорить. То страшна трагедія. Але на все Божа воля. Не раз думаю, що от, зараз АТО, це точно, Назар би туди поїхав, хоча ще такий юний був...

Юрій Петрович каже, що односельці їх усіляко підтримують. Сільська рада виділила земельну ділянку, посприяла з установами пам'ятника Назарові.

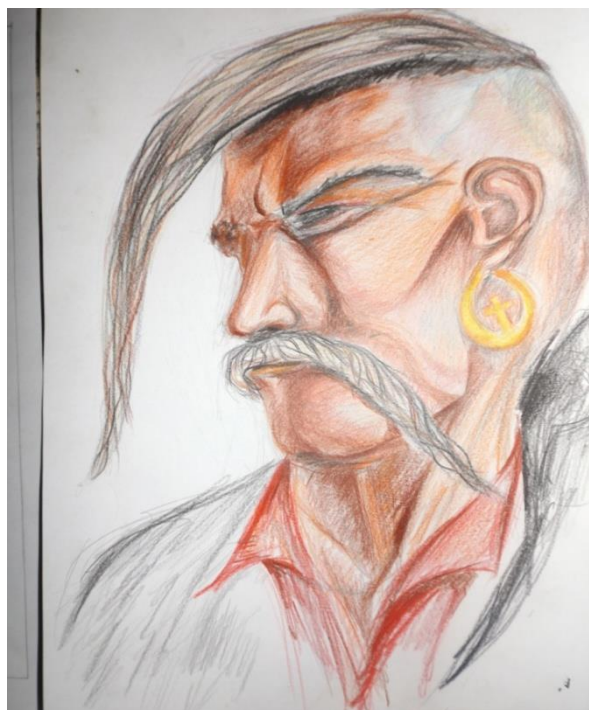
Того ж дня побували у місцевій школі, яка відтепер носить ім'я Назарія Войтовича. На фасаді – меморіальна дошка. У приміщенні – музей юного героя. Сюди мати Назара передала особисті речі сина, його фото, малюнки.

– То була допитлива, доброзичлива дитина. Згадую, як перед випускним Назар з однокласниками посадив на пагорбі біля школи сосни. Саме насадження має форму тризуба. Вже нинішні випускники посадили в тому контурі тризуба ще 100 сосен на честь Небесної Сотні, створили музей Назара Войтовича. То своєрідний центр

духовної сили і патріотизму як для учнів, так і для всіх односельчан, – розповів директор Травневої загальноосвітньої школи Василь Оверко. У видолінку, де лежить село, у передвечірньому мареві глухо прозвучали дзвони. Вони скликали вірян на службу Богу. Там, у церкві лунатиме тиха і щира спільна молитва за наймолодшого героя Небесної Сотні, односельчанина Назарія Войтовича. За нього і тих, хто віддав життя на столичному Майдані, у зоні АТО заради тихого надвечір'я і світлих ранків у нашій Україні.

Роботи Назарія Войтовича

Вірш-посвята Назарію Войтовичу

Матусю, пам'ятай...

Герою Небесної Сотні Назару Войтовичу присвячується.

Матусю, пам'ятай мене живого,
Бо навіть спам'ятатися не встиг,
Від кулі снайпера мені чужого
Я наймолодший з тих, хто в землю ліг.

Пробач, завдав, голубко, тобі болю,
І чорну хустку доля одягла.
Я стану птахом, лісом і рікою —
Всім тим, ким би не став я за життя.

Я ніг твоїх торкнув осіннім листом,
Ласкавим сонцем ляжу на лице,
До рук впаду калиновим намистом,
Проллюсь дощем весняним в озерце.

Я буду скрізь тебе охороняти,
Я буду білим ангелом твоїм.
Посмертно не хотів Героєм стати —
Я вірив, що повернуся живим.

Матусю, пам'ятай мене малого...
Я так любив розмай твоїх пісень.
Із вас тепер найближче я до Бога,
Ночей немає... Тут є лише день.

Є лише світло, що не ранив очі,
Є лише радість, що дає тепло.
Я чую голос твій, що молить: «Отче...»,
Я бачу, нене, все наше село...

Матусю, пам'ятай мене красивим,
На тебе схожим, ластівко моя,
Я буду поміж ангелів щасливим,
Тепер тут дім мій, тут моя сім'я.

Зі мною хлопці ті, що на Майдані
Під кулі неозброєними йшли,
Горів кривавий сніг, топився під ногами...
Та ми не стали на коліна, ні.

Хай ті стоять, хто в нас стріляв без міри,
Хто за наказом цілився в серця,
Як доказ, свіжі будуть їм могили,
Свічки і квіти на усе життя.

Матусю, пам'ятай мене щасливим —
Я стільки мрій в душі своїй плекав.
На жаль, не стану батьком, дідом сивим,
Залишусь юнаком, який життя не знав.

Та я любив всім серцем Україну —
Засмучену, веселу і святу,
Любив я землю, як малу дитину,

Колись я з неї цвітом проросту...
Матусю, пам'ятай мене живого...

Світлана Бояркевич.

Іспанія.

Висновки

Події на Майдані сколихнули світ, докорінно змінили українську історію та світогляд мільйонів українців. Ми пережили страшну зиму з безліччю смертей та скалічених життів. Але, на жаль, і зараз ситуація в Україні геть не втішна – війна на сході України, анексія Криму та незлічена кількість жертв... Слідкуючи за цими подіями, в нас виникає багато питань, але найголовніше – чому так сталося? Хіба є щось цінніше за людське життя?

Як на мене, ніяка влада і політика не коштують людських життів і страждань. На майдані боролися ті люди, які вважали, що вони заслуговують кращого рівня життя і ставлення до себе. Ми маємо пам'ятати тих, хто поклав своє життя заради нашого добробуту й спокою. А особливо віддавати шану тим юним хлопчикам, які ще зовсім не пізнали життя, але віддали свої душі в ім'я світлого майбутнього своєї країни. Устим Голоднюк і Назар Войтович... Два юні хлопчики. За життя, мабуть, навіть не зналися, хоча проживали недалеко один від одного. Та коли простежуєш їхні біографії, то дивуєшся з того, наскільки споріднені душі юнаків, скільки патріотизму вмщали їхні серця.

Найбільше болить родичам загиблих те, що молоді хлопці, які гинули на Майдані, ішли туди, щоби врятувати Україну. Вони гинули не за те, щоби зробити когось депутатами. «Після подій на Майдані не можна сказати, що нічого не змінилось, – говорить Юрій Войтович. – Ми, прості люди, змінились. А ті, хто у владі, не дуже».

З майдану все почалося, а чим все закінчиться – невідомо. Ми не знаємо, скільки жертв ще потрібно ненаситним тиранам, але український народ – сильний і єдиний. Ми прагнемо єдності і гідності та дуже віримо, що скоро в нашій країні запанує мир, спокій і щастя.

«КОЗАЦЬКОМУ РОДУ, НЕМА ПЕРЕВОДУ»

(Гра до Дня захисника України)

Ірина Сеньків

педагог-організатор

Великоговилівської ЗОШ І-ІІ ст.

Хоростківської ОТГ

Теребовлянського району

Мета. Розширити знання учнів про запорізьких козаків, їх традиції, побут, звичаї. Розвивати фізичні якості дітей, спритність, кмітливість, активність. Виховувати шанобливе ставлення до запорожців, спонукати до наслідування їх кращих рис характеру: добродушності, безкорисливості, товариськості, бажання завжди прийти на допомогу.

Учениця

Моя Україна – це пісенька мами,
Розлогі лани колосяться хлібами,
Вишневі садочки, лелеки на хаті.
Купають ставочки хмарки пелехаті.
Моя Україна – то мамина ласка,
Червона калина, бабусина казка.
Це соняхи в цвіті, горобчиків згряя...

Ведучий 1. Доброго дня, шановні вчителі, учні та гості нашого дійства! З давніх-давен в Україні збереглася така традиція: після важкого трудового дня треба відпочити, зібравшись разом в єдине коло, з піснями, іграми, розвагами, змаганнями.

Учень:

Ми роду козацького діти,
ми любимо сонце і квіти,
і сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти,
землі української цвіт.

Ведучий 2. Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист – це найперший обов'язок народів.

Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров'ю сотень поколінь, їхніх працелюбних і героїчних предків. Шануймо героїчну історію нашого великого народу.

Ведучий 1 . Зараз ми переглянемо невеличкий патріотичний ролик «Українські козаки»

Ведучий 2: 14 жовтня відзначають свято Покрови Пресвятої Богородиці. З недавніх пір свято Покрови в Україні відзначається ще як день українського козацтва. Також 14 жовтня відзначають День захисника України – із 2015 року є державним святом.

Ведучий 1: Сьогодні свято, конкурс нині,
Сьогодні все козацтво тут,
І в цьому залі радість лине,
Козацькі ігри всіх нас ждуть.

Ведучий 2. А ось і наша козацька старшина: поважні, авторитетні журрі.
Зустрічаймо їх оплесками ! Просимо зайняти свої місця за столом.

Ведучий 1. Дозвольте ж представити козаків нашої школи.

Козацький марш, входять учасники козацьких забав

Ведучий 2: Козаки I команди _____, отаман –

Ведучий 1: . Козаки II команди _____, отаман – ...

Козаки хором I команда:

Козаки - це вільні люди!
Козаки - безстрашні люди!
Козаки - борці за волю,
За народу кращу долю!

Козаки хором II команда:

Козак — це людина чесна і смілива,
Найдорожча йому — Батьківщина!
Козак — слабому захисник,
Цінити побратимство звик.

(Перша і друга команди співають українську народну пісню)

Ведучий 2.

Ось і настав чудовий день,
Сповнений розваг й пісень.
Повен пахощів для друзів,
Зібраних в квітучім лузі.

Ведучий 1.

А для сміху і добра є у нас чудова гра.
Показати хочемо нині, як колись на Україні
Веселились козаки, наші прадіди й діди.

Разом 1 і 2 ведучі: Отож, розпочинаємо козацькі розваги.

Ведучий 2. Загони! Рівняйсь! Струнко!
До представлення гасел приготуватися!

Ведучий 1 **КОНКУРС «СЛАВА НЕ ПОЛЯЖЕ, А ПРО СЕБЕ РОЗКАЖЕ».**

(Представлення команд – загонів).

I команда : «**Козачата**»

Гасло :«Щоб козацькому роду не було переводу,
присягаємо на вірність Батьківщині й народу»

II Команда: «**Козацька слава**»

Гасло : Ми свою славу і волю
Не віддамо ніколи і нікому!

Слово журі. Найкраще представили свою команду _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 2. **КОНКУРС «ПОЇЗД».**

Як відомо, козаки вміли швидко бігати, навіть доганяли й ловили дикого коня. А чи вміють так швидко бігати учасники наших змагань? Зараз перевіримо. За моїм сигналом отамани біжать навколо поворотного прапорця, підбігають до команди, чіпляють одного воїна (зачіпають обов'язково правою рукою за ліву), вони вдвох оббігають навколо прапорця й назад, чіпляють третього воїна й усе повторюється, доки не заберуть останнього.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 1. **«ЗАБАВИ КОШОВАРІВ»**

В центрі залу на столах знаходяться змішані горох, квасоля, рис. По сигналу потрібно всією командою прибігти до столів і як найшвидше розібрати на окремі тарілки все змішане (тобто: на одній тарілці тільки горох, на другій – квасоля і так далі) і всією командою потім повернутися назад. За моїм сигналом розпочинаєте виконувати завдання.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 2. **«ПРИГОТУВАННЯ КУЛЕСУ»**

Біля кожної команди - ємкість з водою, у першого учасника в руках ложка. Він набирає ложкою воду, несе до протилежного кінця залу, де стоїть пуста ємкість. Виливає в неї воду з ложки, повертається до

команди, передає ложку наступному. Виграє команда, у якої більше води потрапило до пустої ємкості. Команди, приготуватися! За моїм сигналом розпочинаєте виконувати завдання.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 1 : Українські козаки дуже любили поспівати пісень, тому ми зараз також заспіваємо пісню «Хай живе, живе вільна Україна»

Ведучий 2: Давайте знову повернемося до наших конкурсів.

Ведучий 1 . **«ЯК КОЗАКИ ЧЕРЕЗ РІЧКУ ПЕРЕПРАВЛЯЛИСЯ»**

Кожна команда отримує 1 гімнастичний обруч. Перший учасник стоїть «на другому березі річки» - на відстані 5 метрів навпроти своєї команди в середині обруча. За сигналом біжить до команди, накидує обруч на наступного учасника і вони разом «переправляються» - біжать до місця переправи, де перший учасник залишається, а другий вертається по наступного, і так далі, поки вся команда не переправиться на «другий берег річки». Виграє команда, яка виконала вправу швидше.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 2 . **«ХТО СИЛЬНІШИЙ »**

(Перетягування каната двома куренями).

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 1 . **«КОНКУРС ОТАМАНІВ»**

За 2 хвилини записати імена відомих гетьманів України за часів Козаччини.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 2. **« УМІЛИЙ ХУДОЖНИК »**

На прикріплених аркушах паперу кожна команда повинна намалювати козака на повний зріст. Один учасник біжить – малює голову, повертається, тоді наступний – тулуб і т.д. Виграє команда, яка швидко, згуртовано, акуратно і точно намалює козака.

Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують 10 б.

Ведучий 1.

«КОЗАЦЬКА КМІТЛИВІСТЬ»

Команда, яка відповідає першою, отримує 1 бал. Вашим завданням буде піднімати прапорець і лише тоді давати відповідь. Просимо команд мовчки і уважно слухати.

- Як називається зачіска козака? (оселедець)
 - Як називалось місце, де жили козаки? (курінь)
 - Яка їжа була в козаків найулюбленішою? (каша)
 - Як називався козацький ватажок? (отаман, кошовий)
 - Назвіть найвідомішого гетьмана України. (Богдан Хмельницький)
 - Як називався козацький човен? (чайка)
 - Кого називали козаком? (Вільну людину).
 - Хто стояв на чолі козацького війська? (Гетьман).
 - Де розташовувались козацькі табори? (Запорізька Січ).
 - Про яку деталь козацького вбрання казали: «Широкі, як Чорне море». (Шаровари).
 - З ким вели війни козаки за незалежність? (З Туреччиною, Польщею).
 - А чи знаєте ви ім'я дивовижного гетьмана – силача, який легко міг зламати руками підкову? (Іван Підкова).
- Слово журі. Перемогу здобула команда _____ . За це учасники отримують _____ б.*

Ведучий 2. Оголошується конкурс «Козацька пісня».

Ведучий 1. Ну а зараз ми напевно надаємо слово суддям .

Вони тут за всім спостерігали

Нам всі бали виставляли

А тепер прийшов вже час

Оголосити їх для нас.

Підведення підсумків козацьких забав . (Слово суддів)

Ведучий 2

Ось і закінчилося свято,

Хотілося б вам усім побажати

Добра і злагоди, й краси,

Щоб для України ви росли.

Учениця

Помолімось за нашу Вкраїну,

За квітучий сад, широкий лан

І за свіжу на столі хлібину,

Вранішній над річкою туман,..

Помолімось за дітей українських,
Силу і здоров`я поколінь...
Щоби перед ворогом навіки
Піднялася Ненька із колін,
Помолімось за Україну нашу,
Щоб світанки ніжними були,
Щоб худоба щедрю мала пашу,
Розносолом повнилися столи,
Помолімось за дітей України:
Вірних її доньок і синів,
Хай у чистім небі щохвилини
Щиро ллється, веселиться спів...
Помолімось за Україну нашу,
За крило лелеки, водограй
І квітучу мамину калину,
За наш славний, дивовижний край.

Ведучий 1. Ось і закінчилися змагання. Наші команди показали, що вони - гідні нащадки славного козацького роду, справжні козаки. Навчайтеся бути здоровими! І навчайте цього інших. Успіхів вам і здоров`я!

Ведучий 2.

Хай вам щастить завжди й у всьому,
Не піддавайте серце злому.
Хай Бог нам усім допомагає
І рідний край оберігає!

Ведучий 1. Дякуємо за увагу! До нових зустрічей!
Команди покидають зал під звуки "Козацького маршу. Гей, на горі Січ іде.")

«БАБУСИНА ВИШИВАНКА»

(сценарій виховного заходу)

Марія Кондрин

керівник гуртків «Основи інформаційних
технологій з елементами англійської мови»

Гусятинського центру дитячої
та юнацької творчості

Мета: Викликати у дітей бажання поповнювати свої знання про Україну. Продовжувати формувати цікавість до вишиванки. Створювати свої візерунки для вишивки. Розвивати творчість. Виховувати естетичний смак і творчий підхід до створення візерунка, почуття національної гордості.

Обладнання: вишиті рушники, вишиті сорочки, схеми вишивок, ноутбук.

Хід свята

Вступне слово керівника гуртків.

Вишиванка – символ Батьківщини,
Дзеркала народної душі,
В колисанці купані хвилини,
Світло і тривоги у вірші.
Вишиванка – дитинча кирпате,
Що квітки звиває в перепліт,
Материнські ласки, усміх тата,
Прадіда пророчий заповіт.
Вишиванка – писанка чудова,
Звіздар ясна, співи та вертеп.
Вишита сльозою рідна мова,
Думами дорога через степ.
Вишиванка – біль на п'єдесталі,
Слава, воля, єдність, віра – ми.
Журавлем курличе, кличе далі,
Стелить вирій взорами-крильми.

(демонстрація відео кліпу «Українська вишивка»)

Керівник гуртків. Із знання свого родоводу, історії рідного краю починається людина. Мамина пісня, батькова хата, дідусева казка, бабусина вишиванка, добре слово сусіда, незамулена криниця, з якої пив воду мандрівник – все це родовідна пам'ять, наша історія, наші символи.

Ведучий 1. Візьму голку, клубок шовку,

Полотно біленьке,
Тай подамся у садочок,
Де сонце ясненьке.
У садочку подумаю,
Котру квітку рвати,

Щоб із неї добрий узор
Для вишивки взяти.

Ведучий 2. Красну рожу і гвоздиків
У букет нарвала,
І роботу любимою
Свою розпочати.

Керівник гуртка. Одним із символів, без якого немислимий український національний стрій, є вишивана сорочка. Не зникає цей витвір мистецтва і донині – дівчатка рівненько кладуть стібки на полотні, вишиваючи собі чи братику сорочки, дехто прославляє її у піснях, чи у своїх авторських віршах.

Ведучий 3. На полотно лягли малюнки:

І рожі, й квіти і листки.
У хрестик шиті візерунки
Із кольорів сімох нитки.
Як дивишся на вишиванку –
В ній бачиш гори, поле, ліс,
І промінь сонця рано-вранці,
І гай розплетених доріг.

Ведучий 4. Високих пол онин простори

І золоті хлібні лани,
І голубе хвилясте море,
А в ньому ген пливуть човни.

Керівник гуртків. Скільки зустрінеш рушників, і які вони всі гарні. У чарівну силу рушника вірили як у доброго чудодія, що оберігає від усякого лих. А вся сила – у його візерунках. Є орнаменти геометричні, рослинні, предметні, що відображають елементи символіки стародавніх вірувань.

Ведучий 5. Зі скринь вас діставали наші мами,

Немов послання давньої пори.
Погляньте, заузорені які
У цій оселі славні рушники.

Ведучий 6. Рушник – це дому давній оберіг,

Він вишитий усякими нитками.
Споконвіків родину він беріг,
Бо вишитий матусеньки руками.

Керівник гуртків. Про вишивку згадується у Біблії. Дар вишивання греки пов'язували з ім'ям мудрої богині Афіни. У часи Київської Русі мистецтво художньої вишивки дуже високо цінувалося. Сестра Володимира Мономаха Анна Янка організувала в Києві в Андріївському монастирі школу, де молоді дівчата вчилися вишивати золотом і сріблом.

Ведучий 7. Сорочку-вишиванку

До самого світанку
Вишивала дівчина в сиву давнину.
Схрещувала ниточки,
Розквітали квіточки:
Ружі та барвінок, вздовж по полотну.

Ведучий 8. Вишивала з піснею

Стало все барвистее.
Чи на дворі дощ був, чи холодний сніг.
Вишивала ружу
Та складала душу,
Щоб на довгі роки вийшов оберіг.

Ведучий 9. Барви кольорові:

Зелень – то діброви,
Молодість, надія, злагода і мир;
Жовтий – то колосся,
Й плодовита осінь,
І ласкаве сонце, що встає з-за гір.

Керівник гуртків. Вишиванням споконвіку займалися жінки. Цей вид рукоділля відтворює душу характер жінки, бо у вишивку вона вкладає свої почуття та мрії, щоб принести радість собі та людям.

Ведучий 10. Нехай слова і пісні милозвучні

Для вас лунають знов і знов,
Хай будуть в серці нерозлучні
Добро, надія, віра і любов!
Хай вам сміється доля журавлина,
Поля розлогі колосом цвітуть,
Нехай червоні ягоди калини
На вишиванках осявають путь.

Керівник гуртків. А зараз ми з вами поринемо у прекрасний світ вишиванки. На сьогоднішньому занятті ми з вами створимо схеми узорів бабусиних вишиванок у програмі Microsoft Excel.

(Створення гуртківцями схеми узору вишиванки у програмі Microsoft Excel)

Підсумок. Підбиття підсумків. Нагородження переможців.

«КОЗАЧАТА – НАЩАДКИ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ»

(посвята в козачата)

Юлія Радецька

учитель, керівник гуртка

фізичної культури та основ здоров'я,

керівник гуртка «Джура»

НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст. – гімназія»

Тернопільського району

Мета: Формування національної свідомості, розвиток патріотичних почуттів. Виховувати шанобливе ставлення до героїчного минулого наших предків, запорізьких козаків і спонукати до наслідування їх кращих рис.

(Звучать фанфари)

Хід заходу

Ведучий: Добрий день вам, друзі щирі!

Хай живеться вам у мирі.

Не минайте нашу хату,

Бо у нас сьогодні свято.

Є святкових днів багато,

На листках календаря.

А між ними й наше свято – свято козачат.

Ведучий: Дорогі діти, шановні дорослі! 14 жовтня ми відзначаємо День Українського козацтва. Споконвіку сила козака була в пошані в українських людей. Сьогодні ми проведемо змагання для учнів, у якому учасникам потрібно буде продемонструвати сильний характер і найкращі фізичні якості. Ми зібралися, щоб переконатися, що ми є нащадками славного козацького роду, що в наших жилах тече кров сміливих, відважних, розумних людей – вільних козаків.

Рівняйся! Струнко! Звучить Гімн держави!

Ведучий: Сьогодні розпочинаєм свято,

Аби не забути роду,

Де про славу козацьку згадаєм,

Аби бути гідними свого роду.

Ведучий: А визначати переможців

Буде журі поважне

Воно, ми знаєм точно,

Об'єктивне і уважне.

(Представляє журі)

(Виступ учнів)

Козаки — це вільні люди!

Козаки — безстрашні люди!

Козаки — борці за волю,

За народу кращу долю!

Козак — це людина чесна і смілива,
Найдорожча йому — Батьківщина!
Козак — слабого захисник,
Цінити побратимство звик!
Ну а я, скажу вам прямо,
Чесно і без зайвих слів:
Хочу бути отаманом
Запорозьких козаків!
Українка я маленька,
Україна – моя ненька
В неї щира я дитина,
Добра , люба та єдина

5. Ми любимо сонце і квіти,
І сонце нам шле свій привіт,
Ми роду козацького діти.
Землі української цвіт.

6. Наш приятель - сміливий вітер,
Відвага - це наш заповіт,
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Ведучий. Кожен, хто мріє стати козаком, повинен знати і виконувати заповіді козаків.

ЗАПОВІДІ КОЗАКІВ

- 1. ЧЕСТЬ І ДОБРЕ ІМ'Я ДЛЯ КОЗАКА ДОРОЖЧІ ЗА ЖИТТЯ.**
- 2. ПО ТОБІ СУДЯТЬ ПРО ВСЕ КОЗАЦТВО І НАРОД ТВІЙ.**
- 3. КОЗАКИ ВСІ РІВНІ У ПРАВАХ. ПАМ'ЯТАЙ: «НЕМАЄ НІ КНЯЗЯ, НІ РАБА, АЛЕ ВСІ РАБИ БОЖІЇ!»**
- 4. БУДЬ ПРАЦЬОВИТИЙ, НЕ ЛЕДАРИЙ.**
- 5. СЛУЖИ ВІРНО СВОЄМУ НАРОДУ, А НЕ КЕРМАНИЧАМ.**
- 6. ДОТРИМУЙ СЛОВА. СЛОВО КОЗАКА БАГАТО ВАЖИТЬ.**
- 7. ПОВАЖАЙ СТАРШИХ, ШАНУЙ СТАРІСТЬ.**
- 8. ТРИМАЙСЯ ВІРИ ПРЕДКІВ, ЖИВИ ЗА ЗВИЧАЯМИ СВОГО НАРОДУ.**
- 9. ЗАГИНЬ, А ТОВАРИША ВИРУЧАЙ.**
- 10. БЕРЕЖИ СВОЮ СІМ'Ю. СЛУЖИ ЇЙ ПРИКЛАДОМ.**

Учень 1. Ми землі і сонця вірні діти,
І навчатись прагнемо щомить,
Разом з Україною мужніти,
Совістю і серцем їй служити.
Клятву вірності народу,
За любов і за свободу,
Будуть наші козаченьки
Через все життя нести.
Присягаємо!

Ми за Україну!

Учень 2: Любі мами, милі тата,
Перед вами не малята,

Правда, і не парубки,
Проте справжні козаки.

Учень 3: Ми любимо сонце і квіти,
А сонце нам шле свій привіт,
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Учень 4: Козаки! Сини твоєї Батьківщини,
В них сила духа непоборна!
Козацтво – слава України,
Це гордість наша всенародна!

Ведучий: Починаються змагання!

Конкурс 1 «Представлення команд».

(Кожна команда говорить назву свого та девіз, демонструє емблему.
Капітани вручають емблеми суддям.)

Команда **«Жартівливі»:** Дайте нам побільше каші – перемоги будуть наші!

Команда **«Кмітливі»:** Ми зуміємо без вагання виконати всі завдання!

Звучить пісня

Конкурс 2 «Як козаки одягались»

Є дві пара шаровар великого розміру. Учасники по черзі одягають шаровари, добігають у них до стільця, який розміщений навпроти кожного куреня, оббігають його, повертаються і передають шаровари наступному учасникові.

Конкурс 3 «Як козаки картоплю збирали»

Козаки, збираючись у бойові походи, запасалися провізією. А головна їжа в козаків яка? Так, правильно, куліш. А для смачного кулішу потрібна картопля. Отже, зараз, козаченьки, ви збиратимете врожай картоплі. У кого буде більше картоплі у відрі — той і переможець.

Конкурс 4 «Як козаки влучно стріляли»

Козаки і козачки повинні по черзі якомога більше разів попасти м'ячем в ціль .

Конкурс 5 «Як козаки на конях стрибали»

Кожен козак сідлає коня (гімнастичну палицю) і скаче до стільчика, оббігає його і повертається до куреню, передаючи естафету наступному козачку.

Конкурс 6 «Знавців історії»

1. Яких ви знаєте козаків – героїв українського народу?

(Іван Сірко, Павло Полуботок, Самійло Кішка, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький,..)

2. Перерахуйте що входило в озброєння козаків?

(Самопали, рушниці, пістолі, шаблі, списи, луки, стріли, гармати,..)

3. Якою була військова організація Запорозька Січ?

(Полк, сотня, курінь, кіш.)

4. Назвіть військові звання в Запорозькій Січі?

(Полковник, гетьман, сотник, курінний, кошовий, отаман, осавул.)

5. Яку назву мали козацькі прапори?

(Корогви.)

6. Що було ознакою влади гетьмана?

(Булава.)

7. Що означає слово козак?

(«козак» - татарське слово, що означає « вільний легкоозброєний вершник».)

8. Яким чином козаки дізнавалися про вторгнення ворога?

(Підпалювали піраміди.)

Конкурс 7 «На волю»

(Змагання на витривалість. Стрибки у мишках. Біг у валянках.)

Конкурс 8 «Перетягування каната»

Ведучий: Добре позмагались. Славні козачата. Та хто хоче стати справжнім козаком, повинен знати і виконувати заповіді козаків . А ну прочитай нам, писарю, їх нашим майбутнім козакам.

Писар:

Клятва

Я, ..., вступаючи до лав козацтва, перед лицем своїх друзів, перед рідною землею та пам'яттю звитяг козацтва, урочисто клянусь, що вивчатиму історію і традиції українського народу, буду готувати себе розумово, фізично і морально, щоб чесно і віддано служити українському народу в ім'я нашого становлення незалежності та

Ведучий: Хто сильніше? Без вагання

Показало це змагання.

Ці змагання — річ почесна,

Й рада нас оцінить чесно.

Бачать всі присутні в залі,

Хто набрав найбільше балів.

Просимо наше журі підбити загальні підсумки змагання.

Ведучий: Настав час підведення підсумків змагань. Поки журі підводить підсумки, ми проспівемо пісню « Їхали козаки».

Ведучий: Для оголошення підсумків змагань та нагородження «Стояти струнко!». Слово надається журі.

(Журі оголошує підсумки змагань, нагороджує переможців та учасників)

Привітаймо переможців,

Славних наших запорожців!

(Фанфари, нагородження медалями)

Ведучий: Наше свято наближається до кінця. Дорогі наші , козачата, Сьогодні ви нас переконали в тому, що ви великі молодці. Бажаємо кожному з вас стати борцем за нашу Батьківщину, щасливу і суверенну Україну.

«КОЗАЦЬКІ ЗАБАВИ»
(Інтелектуально-розважальна гра)

Ольга Божко,
керівник гуртків
Тернопільського обласного центру
еколого-натуралістичної
творчості учнівської молоді

Мета: розширити кругозір гуртківців про козацтво, уточнювати знання вихованців про Україну як незалежну, суверенну і єдину державу, державні і народні символи, обереги України; розкрити суть поняття «козак», «берегиня», «патріотизм»; формувати почуття патріотизму та національної гідності; популяризувати фізичну культуру та спорт; розвивати пізнавальний інтерес до минулого та сьогодення; виховувати любов та повагу до своєї Батьківщини-України, її символів, традицій, обрядів, почуття глибокої поваги до предків, гордості за свій народ, почуття дружби, колективізму, взаємовиручки, бажання приносити користь рідній країні, сприяти покращенню життя на цій землі.

Обладнання: вишиті рушники, портрети історичних діячів, вірші українських поетів, реквізит для різноманітних ігор-змагань, конверти із завданнями, фотоапарат, музичні диски із патріотичними піснями.

Хід заходу

Вед.1 Є святкових днів багато,

На листках календаря.

А між ними й наше свято –

Віншування козаків

Вед.2 Гостей дорогих, ми вітаємо щиро.

Стрічаємо з хлібом.

Любов'ю і миром.

Вед.1 Для гостей відкрита школа наша рідна.

Тільки б жодна кривда до неї не забігла.

Вед. 2 Хліб ясниться

Сяють очі щирі.

Щоб жилось по правді.

Щоб жилось у мирі.

Кошовий

Що говорить вам козак,
це крилате горде слово.

Чом завжди буває так,
що світлішає від нього?

Кошовий

Увага! Увага! Увага! Запрошуємо всіх на козацьке віче!

Звучить гімн України

Кошовий: Козацькі коші рівнялись струнко!

До представлення класів приготувались (йде переключка девізів) 6 клас, 7 клас, 8 клас, 9 клас. (назва, девіз, емблема, пісня, газета).

Ведучий

Сьогодні на нашому святі ми з радістю приймаємо до лав Козаків учнів 5 класу. Але перш за все перевіримо чи знають наші юні друзі правила козачат

1 гуртківець

Козак – це людина чесна і смілива
Найдорожче йому – Батьківщина!

2 гуртківець

Козак – слабому захисник.
Цінити побратимство звик!

3 гуртківець

Козак – усім народам друг.
Міцний, лицарський в нього дух!

4 гуртківець

Козак – це той, хто за освіту,
Хто любить пісню і молитву!

5 гуртківець

Козак українську любить мову,
Додержить завжди свого слова!

6 гуртківець

В козака батьківщина єдина,
Наша слава Україна!

7 гуртківець

І на те ведемо ми мову,
Хай козацькому роду не буде переводу!

Кошовий

Дорогі хлопчики й дівчатка!
Прийняли сьогодні вас у козачата
Козацькому гурту, ви, бачиться раді!
Скажіть, чи готові ви жити по правді?

Я, (називає своє прізвище та ім;я) вступаючи в козацьку спілку, перед
лицем своїх друзів, перед рідною землею, урочисто.
Клянусь!

- вивчати історію і традиції українського народу.
Клянусь!

гарно навчатись
Клянусь!

шанувати й поважати однолітків, батьків і
вчителів
Клянусь!

сумлінно виконувати доручення
Клянусь!

Кошовий

Вручаємо вам грамоту
Ви ж бо сьогодні козаки

Ведуча

Всіх вас щиро ми вітаємо
Всіх вам успіхів бажаємо
Шлем козацький вам привіт
І бажаємо довгих літ.

Ведуча: Сьогодні гадаємо, якраз буде вчасно,
Щоб був у вас дійсно чудовий настрій.

Упоравшись з ділом, хіба нам не варто
Зустрітись з силою, піснею, жартом.

Наша мандрівка – в історію давню і близьку, хотілося б поєднати
розповідь про славу Січ Запорозьку з тими піснями і думами, що їх
складав народ про своїх героїв, своїх богатирів, а почнемо з легенди ...

1 ведучий: Отже, розпочинаємо наш
конкурс «Козацькі забави». Вам
доведеться пройти через дев'ять
випробувань. Це стільки, скільки було
колись порогів на Дніпрі. В давні часи ці
пороги були страшною перешкодою на
шляху до того, хто плыв Дніпром на Січ.
Вважалося, що справжнім козаком може
зватися лише той, хто пройшов хоч раз у
житті через пороги.

2 ведучий: Дозвольте представити журі Білецької ЗОШ І-ІІ ст.: Мартинюк Ореста Романівна, Бойко Олег Вікторович, Дідух Ольга Юріївна.

1 конкурс: «Забава кашоварів».

Хто швидше з представників куренів розбере на окремі купи змішані разом горох, квасолу, рис тощо.

2 конкурс: «Втеча з полону». Полонені козаки стрибають боком. Вони повинні якнайшвидше подолати певну дистанцію й передати естафету товаришеві.

3 конкурс: «Вікторина»

1. Як називається зачіска козака? (оселедець)
2. Як називалось місце, де жили козаки? (курінь)
3. Яка їжа була в козаків найулюбленішою? (каша)
4. Як називався козацький ватажок? (отаман, кошовий)
5. Назвіть найвідомішого гетьмана України. (Богдан Хмельницький)
6. Як називався козацький човен? (чайка)

4 конкурс: «Перетягування канату»

5 конкурс: «Допиши прислів'я»

Той не козак,.....,(що боїться собак)

Козак, наче.....(орел)

Козак вкраїнську любить мову, додержить завжди(свого слова)

Україна це козацька....(мати)

Ми з такого роду ,.....(любимо свободу)

Козак не боїться ... (ні тучі ні грому)

Козак усім народам друг, міцний у нього...(дух)

Козак слабкому(захисник)

Хто в роботі, той і в...(турботі)

7 конкурс: «Хто найшудраший?»

Потрібно кожній команді найшвидше найакуратніше і найбільше принести горіхів з одного місця в друге.

8 конкурс: «Хто найсильніший?»

Із кожної команди відбирається по одному козакові для віджимання.

9 конкурс: «Хто найголосніший?»

Яка із команд найголосніше і найкраще заспіває козацьку пісню.

10 конкурс: «Лист березині козакові»

Написати підтримуючий патріотичний лист козакові на чужині.

Ведуча:

Сьогодні козак - не той, хто одягнений у вишиванку й шаровари. Козак - це передовсім воїн за духом, і воюватиме він тільки за честь і свободу.

ШЛЯХЕТНІСТЬ, МУДРІСТЬ, ВІДВАГА –

три основні прикмети козака: шляхетного не підкупиш, мудрого не обдуриш, мужнього не залякаєш!

Ведуча:

Шановні гості та всі присутні! Дозвольте мені сьогодні поздоровити Вас з Днем Українського козацтва! Нехай вже давно минули дні Запорізької Січі, але козацтво існує, як живиться в кожній людині прагнення до вільного та незалежного життя.

У глибині душі кожного українця живе козак: воїн, який нічого не боїться і за рідну землю без роздумів віддасть своє життя. Отже, всіх ще раз вітаю зі святом, і бажаю міцного козацького здоров'я, незламної волі до перемоги та патріотичного духу, який допоможе долати будь-які перешкоди!

Всі разом:

Слава Україні!!!

I

ЗМІСТ

1. Надія Сворінь «СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ (з досвіду роботи Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді	8
2. Галина Горін «ТОП 5 ДИВОВИЖНИХ ДОСЯГНЕНЬ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ!»	12
3. Людмила Купчак «УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКА ДЕРЖАВА» (виховний захід).....	16
4. Наталія Попович «ІГРИ ПАТРІОТІВ», патріотично-розважальна гра (для учнів 8-9 класів).....	23
5. Олександра Мельник, Людмила Вольська «ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ» (Сценарій виховного заходу до Дня збройних сил України).....	30
6. Валентина Позднякова «ДЕФІЛЕ У ВИШИВАНКАХ» (Свято української вишиванки).....	42
7. Ольга Глинчук «ВИШИВАНКА, МОВ ДОЛІ МОЄЇ ЦВІТ...» (Виховний захід).....	46
8. Зоряна Жеребна НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РОБОТІ ГУРТКА «Моделювання іграшок-сувенірів» (з досвіду роботи).....	51
9. Вікторія Іващук «З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»	53
10. Мирослава Стульська, Наталія Василюшин, «ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ, ПРОСТО ЙДУТЬ...» (виховний захід).....	59
11. Людмила Береза «РАБІВ ДО РАЮ НЕ ПУСКАЮТЬ...» (про юних героїв Небесної Сотні Устима Голоднюка та Назарія Войтовича).....	67
12. Ірина Сеньків «КОЗАЦЬКОМУ РОДУ, НЕМА ПЕРЕВОДУ» (Гра до Дня захисника України).....	83
13. Марія Кондрин «БАБУСИНА ВИШИВАНКА» (сценарій виховного заходу).....	89
14. Юлія Радецька «КОЗАЧАТА – НАЩАДКИ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ» (посвята в козачата).....	92
15. Ольга Божко «КОЗАЦЬКІ ЗАБАВИ» (Інтелектуально-розважальна гра).....	97